

Uppföljningsrapport läsår 17/18

Bildningsnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	4
2 Nämndens prioriterade mål.....	5
2.1 Matematikkunskaperna ska förbättras.....	5
2.2 Fler elever från gymnasiets yrkesprogram ska vara anställningsbara direkt efter avslutade studier.....	9
2.3 Läsförståelse och skrivförmåga ska förbättras.....	10
2.4 Kuststad 2025: Utveckla förutsättningar till högre utbildning i Trelleborgs kommun.....	15
3 Övergripande förutsättningar.....	16
3.1 Systematiskt kvalitetsarbete.....	16
3.2 Barn-, elevantal och personalstatistik.....	16
3.3 Styrsystem och ekonomiska förutsättningar.....	21
3.4 Organisatoriska förutsättningar.....	23
3.5 Personalförutsättningar.....	24
3.6 Lokaler.....	26
4 Normer och värden.....	28
4.1 Trygghet och studiero.....	28
4.2 Grundläggande värden och likabehandling.....	32
4.3 Arbetet att motverka och förhindra kränkande behandling.....	36
5 Kunskaper, utveckling och lärande.....	41
5.1 Förskolan.....	41
5.2 Förskoleklassen.....	43
5.3 Fritidshemmet.....	44
5.4 Grundskolan.....	44
5.5 Grundsärskolan.....	51
5.6 Gymnasieskolan.....	51
5.7 Gymnasiesärskolan.....	55
5.8 Vuxenutbildning.....	56
5.9 Svenska för invandrare.....	56
6 Barns och elevers ansvar och inflytande.....	58
6.1 Förskola.....	58
6.2 Grundskola.....	59
6.3 Gymnasieskola.....	60
6.4 Förskoleklass.....	60
6.5 Fritidshem.....	61
6.6 Grundsärskola.....	61
6.7 Gymnasiesärskola.....	61

7 Övergång och samverkan mellan förskola/skola och hem.....	63
7.1 Förskola.....	63
7.2 Förskoleklassen.....	63
7.3 Fritidshemmet.....	64
7.4 Grundskola.....	64
7.5 Grundsärskola.....	64
7.6 Gymnasieskola.....	64
7.7 Gymnasiesärskola.....	65
8 Förskolan, skolan och omvärlden.....	66

1 Inledning

Uppföljningsrapport 2017/2018 beskriver styrkor och utvecklingsområden i de kommunala förskole- och skolverksamheterna från förskola till gymnasie- och vuxenutbildning i Trelleborgs kommun och utgör bildningsförvaltningens övergripande uppföljning inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Rapporten syftar till att ge en övergripande bild av måluppfyllelsen i verksamheterna samt de förutsättningar verksamheterna har att förhålla sig till och arbeta efter. Det systematiska kvalitetsarbetet innebär att huvudmannen, likväl som varje verksamhet, systematiskt och fortlöpande följer upp verksamheten, analyserar resultaten i förhållande till uppsatta mål i läroplanerna och skollagen och utifrån det planerar utbildningen.

Det viktigaste förbättringsarbetet är det som påverkar vad som sker i mötet med barn och elever. Det systematiska kvalitetsarbetet ska därför utgå ifrån vad som gynnar barnens och elevernas utveckling och lärande. Det är viktigt att identifiera utvecklingsområden som sedan konkretiseras så att alla barn och elever oavsett kön, socioekonomisk bakgrund eller annat, får den utbildning de har rätt till utifrån såväl kvalitets- som likvärdighetsaspekter.

Underlaget i följande rapport utgörs av statistik, uppföljningar och underlag från kvalitetsdialoger, samt genom enheternas uppföljningsrapporter och görs i förhållande till de nationella målen utifrån verksamheternas uppdrag, vilket står skrivet i respektive verksamhetsforms läroplan. Rapporten beskriver även de övergripande förutsättningarna utifrån barn- och elevantal, personalstatistik, styrsystem och ekonomiska förutsättningar, organisatoriska förutsättningar, personalförutsättningar och lokaler. Vidare följer den läroplanerna utifrån dess avsnitt om normer och värden, kunskaper, utveckling och lärande, barns och elevers delaktighet och inflytande, övergång och samverkan mellan förskola/skola och hem, samt förskolan/skolan och omvärlden.

För att stödja det gemensamma arbetet med att utveckla utbildningens samtliga verksamheter inom läroplanernas samtliga områden, har bildningsförvaltningen fattat beslut om tre övergripande strategier:

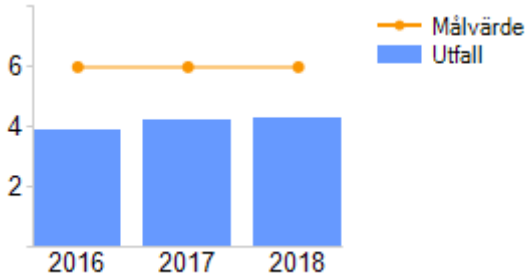

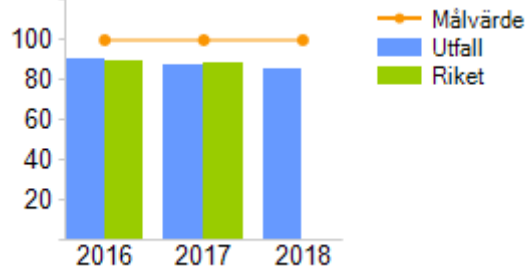

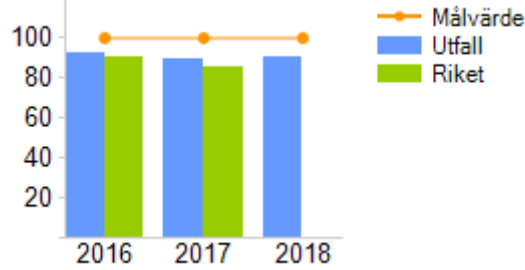

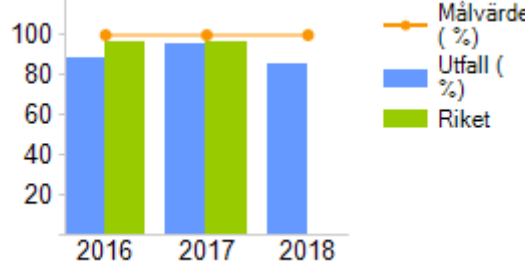

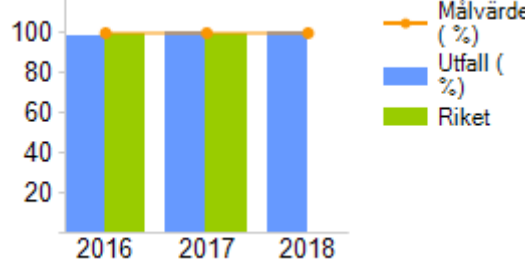
- Medarbetare som ambassadörer
- Kommunikation - ett gemensamt professionellt språk
- Inkluderande lärmiljöer

Strategierna ska utgöra ett stöd och en gemensam riktning i förvaltningens gemensamma arbete och strävan att uppnå vår övergripande vision.

9000 stolta barn, elever och studerande i Trelleborg Vårt fokus är att skapa ansvarstagande medborgare, som tror på sin egen förmåga, kan samspela med andra, har drömmar, mål och fortsatt lust till ett livslångt lärande!

2 Nämndens prioriterade mål

2.1 Matematikkunskaperna ska förbättras

Indikator																	
 Barns matematiska utveckling	 <table><tr><th>År</th><th>Målvärde</th><th>Utfall</th></tr><tr><td>2016</td><td>6</td><td>4.0</td></tr><tr><td>2017</td><td>6</td><td>4.2</td></tr><tr><td>2018</td><td>6</td><td>4.3</td></tr></table>	År	Målvärde	Utfall	2016	6	4.0	2017	6	4.2	2018	6	4.3				
År	Målvärde	Utfall															
2016	6	4.0															
2017	6	4.2															
2018	6	4.3															
 Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor, andel (%)	 <table><tr><th>År</th><th>Målvärde (%)</th><th>Utfall (%)</th><th>Riket (%)</th></tr><tr><td>2016</td><td>100</td><td>92</td><td>90</td></tr><tr><td>2017</td><td>100</td><td>88</td><td>88</td></tr><tr><td>2018</td><td>100</td><td>85</td><td>-</td></tr></table>	År	Målvärde (%)	Utfall (%)	Riket (%)	2016	100	92	90	2017	100	88	88	2018	100	85	-
År	Målvärde (%)	Utfall (%)	Riket (%)														
2016	100	92	90														
2017	100	88	88														
2018	100	85	-														
 Elever i åk 9 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor, andel (%)	 <table><tr><th>År</th><th>Målvärde (%)</th><th>Utfall (%)</th><th>Riket (%)</th></tr><tr><td>2016</td><td>100</td><td>92</td><td>90</td></tr><tr><td>2017</td><td>100</td><td>88</td><td>85</td></tr><tr><td>2018</td><td>100</td><td>90</td><td>-</td></tr></table>	År	Målvärde (%)	Utfall (%)	Riket (%)	2016	100	92	90	2017	100	88	85	2018	100	90	-
År	Målvärde (%)	Utfall (%)	Riket (%)														
2016	100	92	90														
2017	100	88	85														
2018	100	90	-														
 Andel (%) elever med betyg A-E i matematikkurs 1 (Yrkesprogram)	 <table><tr><th>År</th><th>Målvärde (%)</th><th>Utfall (%)</th><th>Riket (%)</th></tr><tr><td>2016</td><td>100</td><td>88</td><td>95</td></tr><tr><td>2017</td><td>100</td><td>95</td><td>95</td></tr><tr><td>2018</td><td>100</td><td>85</td><td>-</td></tr></table>	År	Målvärde (%)	Utfall (%)	Riket (%)	2016	100	88	95	2017	100	95	95	2018	100	85	-
År	Målvärde (%)	Utfall (%)	Riket (%)														
2016	100	88	95														
2017	100	95	95														
2018	100	85	-														
 Andel (%) elever med betyg A-E i matematikkurs1 (Högskoleförberedande program)	 <table><tr><th>År</th><th>Målvärde (%)</th><th>Utfall (%)</th><th>Riket (%)</th></tr><tr><td>2016</td><td>100</td><td>98</td><td>98</td></tr><tr><td>2017</td><td>100</td><td>98</td><td>98</td></tr><tr><td>2018</td><td>100</td><td>98</td><td>-</td></tr></table>	År	Målvärde (%)	Utfall (%)	Riket (%)	2016	100	98	98	2017	100	98	98	2018	100	98	-
År	Målvärde (%)	Utfall (%)	Riket (%)														
2016	100	98	98														
2017	100	98	98														
2018	100	98	-														

Barns matematiska utveckling i förskolan

Indikatorerna för den matematiska utvecklingen för förskolorna har ökat med en liten marginal. Detta beror enligt förskolornas analyser på ett mer medvetet sätt att arbeta med matematik. Alla förskolor arbetar med matematik kopplat till IFOUS-programmet UNDIF (undervisning i förskolan). I analyserna beskriver förskolorna hur deltagandet har påverkat deras undervisning och ökat resultaten i matematik. Det upplevs genom pedagogisk dokumentation, observationer och intervjuer att effekten på barnens matematiska kunskaper ökar. På de förskolor som resultatet har minskat upplever förskolecheferna att det beror på en större medvetenhet hos förskollärarna om hur de analyserar och reflekterar över resultaten i den pedagogiska dokumentationen. De menar att medvetenheten kan göra att kraven på den interna granskningen av undervisningen ökar vilket ger ett lägre resultat. Enligt analyserna syns det att medvetenhet och kunskap hos pedagogerna om hur de skall använda matematiken i vardagssituationer ger en högre effekt på barnens förändrade kunnande. Det som också syns tydligt i rapporterna är att det kollegiala lärandet och tiden som förskollärarna och barnskötarna har för att utveckla arbetet har gett stor effekt på dels förskollärarnas kunskaper och förhållningssätt men också på barnens utveckling. Medvetna förskollärare med matematiska kunskaper skapar goda lärmiljöer för alla barn.

Hösten 2017 anställdes en matematikutvecklare inom bildningsförvaltningen som har kartlagt och påbörjat ett utvecklingsarbete i syfte att bidra till en ökad kvalitet och en ökad likvärdighet. Enkäter och samtal med förskolechefer och utbildningschef visar på att de flesta förskolor är på gång att utveckla ett målinriktat arbetssätt som kan tillämpas i både spontana vardagssituationer och i mer planerade aktiviteter. Det finns dock skillnader mellan förskolorna när det gäller i vilken grad arbetet utvecklats mot att få med alla läroplanens mål i matematikundervisningen. Detta kan leda till att barnen ges begränsade möjligheter att utveckla grundläggande taluppfattning och förståelse för samband mellan olika matematiska begrepp. Därför behöver arbetet med att utveckla ett systematiskt målinriktat arbetssätt som kan tillämpas i spontana och planerade aktiviteter fortgå.

Utifrån analysen ovan kommer förskolan att arbeta med följande områden:

- Organisera för hur självgranskningen och den pedagogiska dokumentationen går till väga så att det skapar likvärdighet.
- Mer medvetet fokus på matematikundervisningen kopplat till UNDIF. Hur medvetandegör förskollärarna sin undervisning så att det skapar en hög effekt på barnens matematiska utveckling. Ta in externa föreläsare som har fokus på matematik i vardagen.

Betygsresultat i matematik för årskurs 6 och 9 i grundskolan

Utifrån kunskapsresultat, genomgång av verksamheternas kvalitetsrapporter samt dialog med rektorer, lärare och elever kan bildningsförvaltningen konstatera att matematikundervisningen är ett fortsatt utvecklingsområde. Elevernas matematikresultat i årskurs 6 visar på en svagt nedåtgående trend för fjärde året i rad. I årskurs 9 har trenden vänt och visar på svagt förbättrade resultat. Likvärdigheten i resultatutvecklingen mellan skolorna behöver förbättras då några skolenheters resultat sticker ut med färre elever som nått godkänt betyg i ämnet.

Samtliga grundskolenheter genomförde matematiklyftet under 2016. Förstelärare alternativt skickliga matematiklärare drev insatsen på samtliga enheter. Trots en svagt nedåtgående trend i betygsresultaten på totalen avseende elevers resultat i årskurs 6 har matematiklyftet gett positiva resultat under läsåret 2017/2018 på elevernas måluppfyllelse vid de skolor som har fortsatt implementera arbetet. Där implementeringsarbetet har avstannat har det också blivit synligt i elevernas kunskapsresultat. I årskurs 9 har trenden med nedåtgående resultat under tre år nu vänt till förbättrade resultat i matematiken. Detta kan vara en effekt av såväl matematiklyftet men också av att det från höstterminen 2017 anställdes en matematikutvecklare på förvaltningen som har kartlagt och påbörjat ett utvecklingsarbete i syfte att bidra till en ökad kvalitet, en ökad likvärdighet och därigenom en ökad måluppfyllelse för eleverna.

Utifrån analysen ovan kommer grundskolan att arbeta med följande områden:

- Fortsätta utveckla analysarbetet utifrån elevernas resultat och utifrån dessa vidta de åtgärder som analysen visar behövs för att stödja elevernas utveckling och lärande i ämnet.
- Systematiskt stärka arbetet med att analysera undervisningen, då det är läraren och undervisningen som har störst betydelse för elevernas motivation och progression
- Rektorerna ska utveckla arbetet med att stödja lärarna i arbetet med att utveckla undervisningens kvalitet och likvärdighet.

Betygsresultat i matematik för gymnasieskolan

Ma 1 är i stora delar repetition av grundskolans matematikkurs . På de högskoleförberedande programmen når 100% av eleverna E eller högre betyg i kursen.

Resultaten inom matematik läsåret 2017/2018 har försämrats på de yrkesförberedande programmen med 10%, från 95% till 85%, en nivå man legat på tidigare. Samtidigt ökar andelen elever på de på yrkesförberedande programmen. Läsåret 2017/2018 gick ca 41% av eleverna ett yrkesförberedande program till skillnad från läsåret 2016/2017 då motsvarande siffra var 34 %. Detta ställer andra krav på undervisningen då eleverna på dessa program generellt har lägre betyg i matematik från grundskolan än eleverna på de högskoleförberedande programmen. På några inriktningar antas PRO elever, vilka inte har avslutat grundskolans kurs i matematik vid antagning till programmet.

Elevernas behov behöver identifieras tidigt och insatser måste sättas in omedelbart. I skolornas analyser har det framkommit att lärare ibland har anmält att en elev kan vara i behov av särskilt stöd i ett för sent skede. Även om eleverna uppmuntras till stöd utanför ordinarie undervisning genom exempelvis studietorg har detta nyttjats i mindre utsträckning av denna elevkategori. Då pojkar är i majoritet på dessa program behöver vidare analys av undervisningen genomföras för att säkerställa att detta inte är en variabel som har påverkat resultatet.

Under läsåret 2017/2018 har flera elever på Bastionen fått stöd i form extra anpassning med en extra lektion i matematik hos speciallärare, vilket gett resultat. För att stötta eleverna på Bygg och anläggning sätts ytterligare åtgärder in med utökad undervisningstid i matematik, samt stöd av speciallärare och studietorgslärare under ordinarie lektion. Kartläggning och analys av undervisningen och elevernas resultat kommer genomföras av undervisande lärare och speciallärare i samråd.

I maj 2018 har huvudmannens matematikutvecklare genomfört lektionsbesök i matematik på gymnasiet och på vuxenutbildningen. Matematikutvecklarens slutsatser bygger på intervjuer med elever, lärare och rektor samt på observationer i klassrummen. Kartläggningen visar så här långt att eleverna utför alltför mycket självständigt arbete i matematikbok. En av anledningarna till detta kan vara brister i det matematiskdidaktiska kunnandet. Detta leder till att lärarna inte har förstått vilka elevernas förkunskaper är och då inte planerar undervisningen därefter. En del elever ackumulerar därför kunskapsbrister genom hela sin skolgång. Det behövs en tydligare koppling mellan yrkesämnena och matematik med utgångspunkt i examensmålen. Matematikutvecklaren kommer under läsåret 2018/2019 att arbeta fram en åtgärdsplan för det kommande arbetet.

Utifrån analysen ovan kommer gymnasieskolan att arbeta med följande områden:

- Förstärka rutinerna så att elever i behov av stöd i matematik får det skyndsamt
- Utveckla analysarbetet utifrån elevernas resultat och utifrån dessa vidta de åtgärder som analysen visar behövs för att stödja elevernas utveckling och lärande i ämnet. Elevgenomgångarna som sker 1 gång/månad ska på ett tydligare sätt följa upp elevernas kunskapsutveckling .
- Systematiskt stärka arbetet med att analysera undervisningen, då det är läraren och undervisningen som har störst betydelse för elevernas motivation och progression
- Rektorerna ska leda och stödja lärarna i arbetet med att utveckla undervisningens kvalitet

och likvärdighet genom regelbundna uppföljningar, lektionsbesök samt erbjuda kompetensutveckling vid behov.

- PRO elevernas behov av stöd för att klara matematiken behöver kartläggas och följas upp i större utsträckning då elevgruppen ökar och många av eleverna inte klarar gymnasiekursen i matematik under sin gymnasietid.
- Ämnesgrupperna ges specifikt uppdrag att analysera och följa upp undervisningen systematiskt. Uppdraget definieras och förtydligas av rektorerna i samråd med förstelärare i matematik och matematikutvecklare.

Betygsresultat inom vuxenutbildningen

Betygs- och avbrottsstatistik för matematikkurserna på grundläggande nivå:

Matematikkurser på grundläggande nivå (delkurs 1, 2, 3, 4)	Ht17	Vt18
Studerande/antagna/aktiva	45	62
Avbrott (antal)	12	14
Betyg (antal)	21	31
Genomströmning (sätta betyg av studerande som fullfört kursen)	64 %	65 %

*Observera att det finns elever med senare slutdatum för kursen. De finns därmed inte med i statistiken för betyg och avbrott. Dessa siffror kan därför komma att ändras längre fram. Statistiken baseras på datum 180626.

Avbrotten på matematikkurserna på grundläggande nivå följer den statistik som finns på övriga vuxenutbildningen, nämligen 20-30%.

En hel del studerande på matematikkurserna på grundläggande nivå läser samtidigt på SFI. Schemat anpassas så att den studerande kan kombinera studier med arbete då kursen kan läsas förmiddag eller eftermiddag.

De studerande som varit i behov av extra stöd har fått detta av speciallärare på enheten Individuellt handledda studier (IHS). Under det kommande läsåret ska ett samarbete utformas med gymnasieskolans studietorg såväl på grundläggande som gymnasial nivå.

Då många studerande tycker att matematikkurserna är svåra och avhoppet är högre än för övriga kurser på vuxenutbildningen, sker ett tätt samarbete mellan kurslärarna och specialläraren i matematik.

Betygs- och avbrottsstatistik för matematikkurserna på gymnasial nivå:

Matematikkurser på gymnasial nivå (Ma 1abc, 2abc, 3bc, 4, 5)	Ht17	Vt18
Studerande/antagna/aktiva	130	132
Avbrott (antal)	52	44
Betyg (antal)	56	57
Genomströmning (sätta betyg av studerande som fullfört kursen)	72 %	65 %

*Observera att det finns elever med senare slutdatum för kursen. De finns därmed inte med i statistiken för betyg och avbrott. Dessa siffror kan därför ändras längre fram. Statistiken baseras på datumet 180626.

Avbrotten på matematikkurserna på gymnasial nivå är högre än på övriga vuxenutbildningen, 40%. Många studerande läser högre matematikkurser för att de vill vidare till högre utbildningar detta

samtidigt som många arbetar. Trots att eleverna erbjuds flera olika studieupplägg har flera studerande svårigheter att klara kurserna.

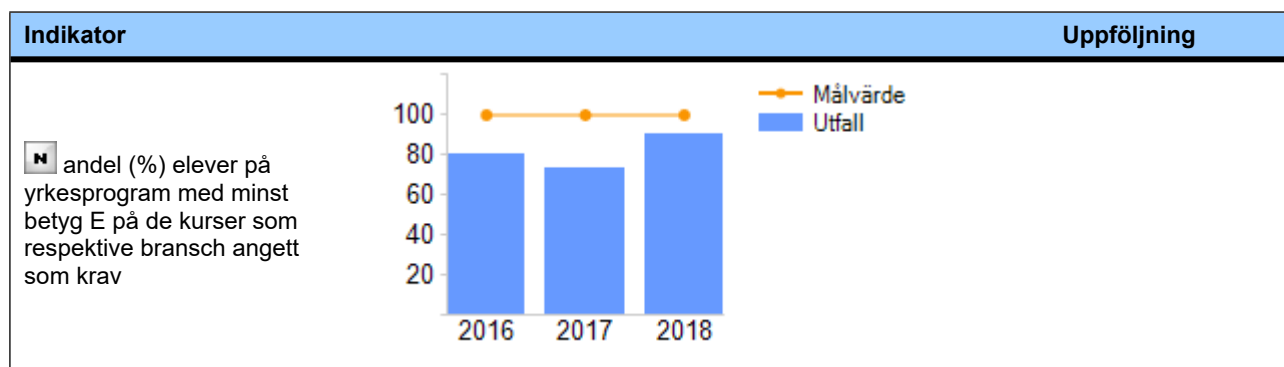
Alla kurser på vuxenutbildningen har entervinsupplägg. Med anledning av att flera matematikstuderande behöver mer tid för inläringen erbjuds kurserna Matematik 1abc och Matematik 2abc som helårskurser. Detta har inneburit att fler studerande har lyckats få betyg i kurserna, när de har fått längre tid och därmed mer tid för att arbeta med kursmaterialet.

En avgörande faktor för ungdomars möjligheter till anställningsbarhet och etablering är om de fullföljt gymnasieskolans årskurs 3 eller inte. Ju kortare tid ungdomarna har gått i gymnasieskolan, desto större andel av dem befinner sig utanför såväl arbete som studier. Detta understryker vikten av att på alla plan i samhället motverka att en ungdom avbryter sina gymnasiestudier, samt vikten av att med gemensam kraft motivera och stödja ungdomar att fullfölja eller återuppta sina gymnasiestudier.

Utifrån analysen ovan kommer vuxenutbildningen att arbeta med följande områden:

- Utveckla ett samarbete med gymnasiet studietorg både på grundläggande och gymnasial nivå.

2.2 Fler elever från gymnasiets yrkesprogram ska vara anställningsbara direkt efter avslutade studier

Andel (%) elever på yrkesprogram med minst betyg E på de kurser som respektive bransch angett som krav

För att säkerställa att elever inom yrkesprogrammen uppnår anställningsbarhet efter avslutade studier, även om de inte tar sin examen, bedriver gymnasieskolan ett samverkansarbete med programspecifika branscher. I samverkan med dessa identifieras vilka kurser branscherna ställer som krav för anställningsbarhet. Det medför att gymnasieskolan tillser att eleverna får tillgång till den kompetens som branscherna anser att de är i behov av.

Resultatet för 2018 visar på övergripande nivå att fler antal elever har klarat kraven för de branschspecifika kurserna. Branschernas krav är dock ytterst varierande vilket gör att en sammanlagd siffra inte är helt rättvisande utifrån elevernas resultat. Vissa branscher kräver godkända betyg i samtliga ämnen och några i bara ett fåtal branschspecifika kurser. Detta tillsammans med att elevantalet varierat på flera av programmen 2015-2018 behöver en fördjupad analys göras på respektive program för att säkerställa att kvaliteten och anställningsbarheten fortsätter öka. Anställningsbarheten i juni 2018 är 90% i sin helhet. 2016 och 2017 låg siffran på 82 %.

Avgörande för anställning är dock inte bara branschens krav utan även elevens motivation och intresse för sitt blivande yrke. Hur väl eleven utfört sin APL är i flera fall avgörande för kommande

anställning oavsett resultat.

Utifrån resultatet ovan kommer gymnasieskolan att:

- genomföra organisatoriska och praktiska förändringar som ska bidra till ökad anställningsbarhet för eleverna.
- analysera vilka framgångsfaktorer som bidragit till den ökade anställningsbarheten för att säkerställa en fortsatt positiv utveckling.

2.3 Läsförståelse och skrivförmåga ska förbättras

Indikator	Uppföljning
<div><div>N</div><div>Barns språkliga och kommunikativa utveckling</div></div>	<div><div><div><div></div><div>Målvärde</div></div><div><div></div><div>Utfall</div></div></div><div><div>6</div><div>4</div><div>2</div></div><div><div>2016</div><div>2017</div><div>2018</div></div></div>
<div><div>N</div><div>Elever i år 6 med lägst betyget E i svenska, kommunala skolor, andel (%)</div></div>	<div><div><div><div></div><div>Målvärde</div></div><div><div></div><div>Utfall</div></div></div><div><div>100</div><div>80</div><div>60</div><div>40</div><div>20</div></div><div><div>2016</div><div>2017</div><div>2018</div></div></div>
<div><div>N</div><div>Elever i år 6 med lägst betyget E i svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%)</div></div>	<div><div><div><div></div><div>Målvärde</div></div><div><div></div><div>Utfall</div></div></div><div><div>100</div><div>80</div><div>60</div><div>40</div><div>20</div></div><div><div>2016</div><div>2017</div><div>2018</div></div></div>
<div><div>N</div><div>Elever i år 9 med lägst betyget E i svenska, kommunala skolor, andel (%)</div></div>	<div><div><div><div></div><div>Målvärde</div></div><div><div></div><div>Utfall</div></div><div><div></div><div>Riket</div></div></div><div><div>100</div><div>80</div><div>60</div><div>40</div><div>20</div></div><div><div>2016</div><div>2017</div><div>2018</div></div></div>

Indikator	Uppföljning
<div><div>N</div><div>Elever i åk 9 med lägst betyget E i svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%)</div></div>	<div><div><div><div><div></div><div></div></div><div><div></div><div></div></div></div><div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div></div><div><div></div><div></div></div></div><div><div></div><div></div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div><div></div><div></div></div> <div></div>

Barns språkliga och kommunikativa utveckling

Indikatorerna för den språkliga och kommunikativa utvecklingen visar att resultaten har ökat med en liten marginal. Alla förskolor har medvetet arbetat med läslyftets moduler. De flesta förskolor arbetar också medvetet med TAKK – språkstöd och Widgit online som också i stor del bidragit till att ge effekt på barnens utveckling och lärande inom språk och kommunikation.

Alla förskolor har också i stor del arbetat med UNDIF i språk och kommunikation. Analyserna visar att förskollärare och barnskötare har skapat en större medvetenhet för språk och kommunikation och att det medvetna arbetet med inkluderade lärmiljöer och språklyftet har gjort stor skillnad på verksamheterna. Förskolecheferna upplever att det kollegiala lärandet och medvetenheten i lärmiljön har gett en stor effekt på barnens lärande främst genom utveckling av barnens läsförståelse och skrivförmåga. Bilder och filmer synliggör barnens förändrade kunnande.

Förskolorna har i hög grad arbetat med det kollegiala lärandet och skapat möjligheter för avdelningarna att få mer tid för gemensamma reflektioner, diskussioner och analys. Det har varit en av framgångsfaktorerna i de ökade effekterna på barnens språkliga och kommunikativa utveckling.

För att säkerställa en likvärdig bedömning av förskolornas arbete kommer förskolorna under 2018/2019 att:

- Organisera för hur självgranskningen och den pedagogiska dokumentationen går till väga så att det skapar likvärdighet
- Fortsätta att arbeta med läslyftet och fördjupa och organisera för fler breda kollegiala möten mellan förskolorna.
- Lyfta goda exempel och ta del av varandras arbete. Förskolorna kommer också att fortsätta sitt arbete med att koppla UNDIF till den språkliga och kommunikativa utvecklingen. Mer

fokus och fördjupning i analys och reflektion skapar högre förståelse och mer kunskap hos förskollärare som ansvarar för verksamheten.

Läs- och skrivutveckling i grundskolan

Resultaten visar på att elever med svenska som andraspråk i åk 9 förbättrat sina resultat. I ämnet svenska är resultaten ungefär desamma som föregående läsår med 95% av eleverna som nått kunskapskraven. I årskurs 6 visar resultatet en stor försämring när det gäller SvA medan det i svenska har skett en förbättring av elevernas kunskapsresultat.

Analys

Inom grundskolan har ett medvetet arbete med undervisningens organisation genomförts. Detta i syfte att i högre utsträckning se till att elever ges muntlig återkoppling på sina skrivna texter för att ges stöd och strategier att utveckla sitt skrivande, som ett led i att utveckla den formativa bedömningen. Arbetet med att utveckla kamratbedömning och att synliggöra för eleverna vad sådan bör innehålla gör att eleverna tränas i att förstå kvalitetsaspekter i en text samtidigt som denna medvetenhet gör att de kan använda varandra som stöd för sitt lärande. För att säkerställa att eleverna ständigt ges det stöd och de utmaningar som var och en behöver så genomförs resultatsammanställningar två gånger per termin för att på så sätt säkerställa att alla elever ges adekvata förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt. Att utveckla skolbiblioteken och samverkan med skolbibliotekarierna har påbörjats och anses ge gott stöd på området.

Läsflyftet har genomförts inom samtliga skolor och har utvecklat elevernas lässtrategier. Elevernas läsförmåga är avgörande för hur väl de kan tillgodogöra sig undervisningen även i andra ämnen. Textsamtal är vanligt förekommande och organiseras på olika sätt för att eleverna kontinuerligt ska utveckla sina egna förmågor att ta sig an olika typer av texter.

Att resultaten så kraftigt har försämrats i SvA i årskurs 6 behöver analyseras ytterligare. En förklaring kan vara att antalet nyanlända elever i gruppen har ökat samt att elever med andra språkliga svårigheter har ökat. Att arbeta med likvärdighet och samsyn vad gäller bedömning är något som behöver utvecklas på samtliga skolor samt att genomföra kompetenshöjande insatser för lärare i SvA.

För att fortsatt utveckla elevernas läs- och skrivkunnighet kommer grundskolan att:

- Fortsätta implementera arbetet med läsflyftet så att undervisningen på ett strukturerat sätt stödjer elevernas språkutveckling.
- Genomföra kompetenshöjande insatser för lärare i svenska som andraspråk.

Läs- och skrivförmågan i gymnasieskolan

Utifrån uppsatt krav lyckas majoriteten av eleverna på gymnasiet med målet att ha E i Sv1.

Resultaten på bygg och anläggning avviker, där enbart 88% av eleverna uppnått detta mål. På programmet går ofta flera PRO elever vilket innebär att de inte avslutat grundskolans kurser i samtliga ämnen. Dessa elever får anpassningar i undervisningen och erbjuds stöd utanför ordinarie schema. Förutom denna form av stöd är eleverna i behov av motivationshöjande insatser för att klara av de teoretiska ämnena.

Trots att elever på övriga yrkesprogram uppnått E i Sv1 ser man i verksamheten att ytterligare åtgärder behöver göras för att eleverna ska ha goda förutsättningar att fortsätta med Svenska 2 och Svenska 3 och därmed få högskolebehörighet.

För att fortsatt utveckla elevernas läs- och skrivkunnighet kommer gymnasieskolan att:

- Att i möjligaste mån ha svensklärare på samtliga program. Om inte svensklärare finns på samtliga program måste rektor säkerställa att övriga undervisande lärare på programmet får kompetensutveckling och stöd i att arbeta med att stärka elevens läs och skrivförmåga. Att elevernas språk utvecklas är samtliga lärares ansvar.

- Undervisande lärare i svenska på framförallt de yrkesförberedande programmen ges i uppdrag att i samarbete med specialpedagoger/speciallärare se över hur undervisningen kan anpassas ytterligare till elevgruppen samt hur man kan stödja eleverna att välja och klarar av även Sv2 och Sv3.

Modersmålsundervisningen

Fokus i modersmålsverksamheten ligger på flerspråkiga elevers resultat i modersmål, vars kunskapsnivå i stor grad påverkar elevers allmänna studieresultat i skolans samtliga ämnen. Ett svagt utvecklat modersmål kan medföra ökade svårigheter och en längre tidsperiod för inlärnin g av svenska som undervisningsspråk. Det berör i synnerhet gruppen nyanlända elever.

Modersmålsenheten samarbetar med kommunens skolin troduktion för nyanlända elever. Modersmåls lärarna deltar i kartläggningssamtal och även överlämningssamtal till placeringsskolan. Modersmåls lärarna stöttar pedagogisk personal på samtliga skolor i kommunen i kontakter med elevernas vårdnadshavare vid exempelvis individuella utvecklingssamtal. Modersmåls lärarna deltar i kommunala nätverk för SvA-lärare för att utbyta kunskaper och erfarenheter kring nyanlända elevers lärande. Enheten följer årligen upp elevernas resultat i modersmål och kartlägger läsutvecklingen hos flerspråkiga elever i åk 2 och 3 på grundskolan utifrån Läsutvecklingsschema (LUS) och diagnostiskt prov i åk 3.

Resultat läsåret 2017/2018

Grupp 1 – 78 % av flerspråkiga elever som flyttade till Sverige har uppnått målen i läsutveckling enligt LUS 13 i åk 2 (90 % av flickorna, 60 % av pojkarna).

Grupp 2 – 74 % av flerspråkiga elever som flyttade till Sverige har uppnått målen i läsutveckling enligt LUS 15 i åk 3 (63 % av flickorna, 83 % av pojkarna).

Grupp 3 – 73 % av flerspråkiga elever födda i Sverige har uppnått målen i läsutveckling enligt LUS 13 i åk 2 (56 % av flickorna, 89 % av pojkarna).

Grupp 4 – 68 % av flerspråkiga elever födda i Sverige har uppnått målen i läsutveckling enligt LUS 15 i åk 3 (64 % av flickorna, 71 % av pojkarna).

Under 2017/2018 har användning av digitala verktyg i större utsträckning, kartläggning av elevernas läsförmåga från förskoleklassen, tillämpning av stödinsatser i tidigt skede, analys av elevernas resultat i diagnostiskt prov och utformning av undervisningen utifrån den använts för att arbeta mot förbättrade resultat i läs- och skrivutvecklingen.

För att fortsatt utveckla elevernas läs- och skrivkunnighet kommer modersmålsenheten att:

- fortsätta utveckla arbetet för en likvärdig undervisning och bedömning av flerspråkiga elevers läsförmåga i alla modersmål.
- vidareutveckla arbetet med att alla flerspråkiga elever uppnår målen i läsutveckling i åk 2 och 3 enligt LUS.

Läs och skrivutvecklingen i vuxenutbildningen

På vuxenutbildningen är många av de studerande nyanlända. Kurserna anpassas för att alla studerande ska möta och kunna tillgodogöra sig olika typer av texter, både skönlitterära samt faktatexter.

Lärarna i kurserna i svenska som andraspråk på grundläggande och gymnasial nivå tar ett särskilt ansvar för att successivt utöka textmängden. Istället för läroböcker använder sedan två läsår enbart skönlitterära samt faktabaserade verk istället för traditionella läromedel. Detta gör att de studerande övas i behandla stora textmängder med varierat innehåll, vilket gagnar de studerandes studier i andra kurser.

Betygs- och avbrottsstatistik i svenskkurser på grundläggande nivå:

Svenskkurser på grundläggande nivå (delkurs 1, 2, 3, 4)	Ht17	Vt18
Studerande/antagna/aktiva	197	179
Avbrott (antal)	47	36
Betyg (antal)	140	86
Genomströmning (satta betyg av studerande som fullfört kursen)	93 %	60 %

Genomströmningen på grundläggande nivå är god, 93% höstterminen 2017. Då det gäller vårterminen -18 sjunker siffran, men den speglar inte hur utfallet kommer att se ut i slutet av kurserna, utan ger en bild av nuläget. Många studerande har slutdatum i kurserna längre fram under höstterminen, så betyg i kurserna är inte satta. Detta drar därmed ner snittet i denna betygsstatistik just nu. Statistiken i detta fall missvisande, men kommer att justeras längre fram.

Betygs- och avbrottsstatistik i svenskkurser på gymnasial nivå:

Svenskkurser på gymnasial nivå (SVE 1,2,3 samt SVA 1,2,3)	Ht17	Vt18
Studerande/antagna/aktiva	104	134
Avbrott (antal)	32	20
Betyg (antal)	59	49
Genomströmning (satta betyg av studerande som fullfört kursen)	82 %	43 %

Observera att siffrorna under vårterminen 2018 inte speglar hur utfallet kommer att bli längre fram. Det finns elever med senare slutdatum för kurserna (liksom i föregående tabell). De finns därför inte med i statistiken för betyg och avbrott under vårterminen 2018.

Genomströmningen i svenskkurserna under höstterminen 2017 var god. 82% av dem som fullföljt kursen har fått betyg.

Under läsåret 17/18 har samläsning skett. Detta har varit efter noggranna pedagogiska avvägningar där kamrateffekten nyttjas. Det har varit viktigt att utifrån de studerandes bakgrund att blanda studerande som har svenska som modersmål med nyanlända som har svenska som andraspråk.

SFI:

Här följer avbrotts- och betygsstatistik:

Svenskkurser på grundläggande nivå (delkurs 1, 2, 3, 4)	2016	2017	VT 2018
Antalet deltagare (genomsnitt)	220	214	257
Avbrott (antal)	214	232	262
Betyg (antal)	157	240	119

Observera att siffrorna under vårterminen 2018 inte speglar hur utfallet kommer att bli längre fram. Det finns elever med senare slutdatum för kurserna (liksom i föregående tabell). De finns därför inte med i statistiken för betyg och avbrott under vårterminen 2018.

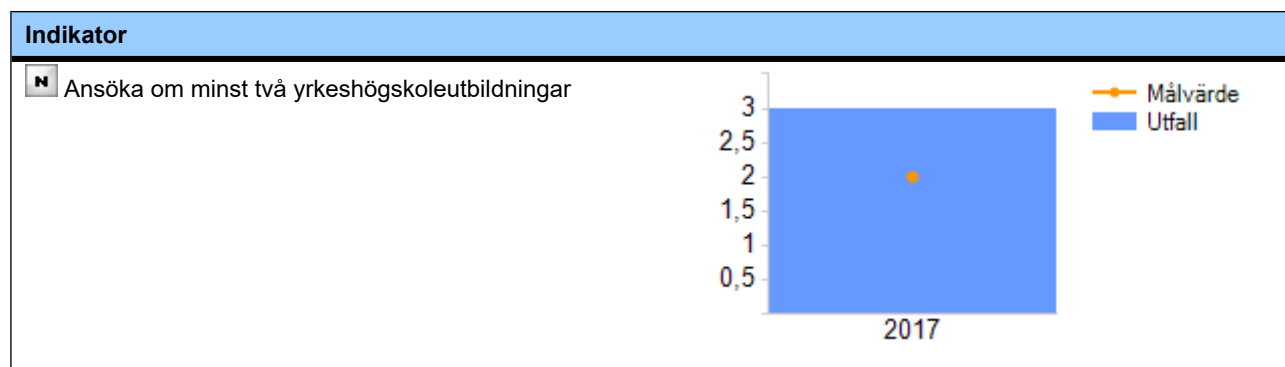
Sedan maj 2018 erbjuds samtliga elever som är i behov 8 timmars extra stöd i enlighet med Skolverkets krav på Grundläggande läs- och skrivinlärning. De studerande med studiebakgrund från 0-6 år har ökat under 2017 och fortsätter att öka under 2018 vilket kommer kräva personalförstärkning .

För att deltagare på studieväg 3 (deltagare som är vana att studera) ska kunna kombinera SFI med övriga kurser på Komvux för att på så sätt kunna gå fortare fram eller kombinera med praktik/jobb erbjuds deltagarna att läsa på distans hos en extern aktör (Hermods). Detta påbörjades i februari 2018 och kommer att utvärderas löpande under höstterminen.

För att fortsatt utveckla elevernas läs- och skrivkunnighet kommer vuxenutbildningen att:

- Om möjligt fortsätta samläsa kurser då analys visar att elevernas resultat ökar.
- Se över hur formerna för särskilt stöd kan utvecklas och organisera. Lagstiftningen kräver ej detta men analysen visar att de studerande har ett växande behov av stöd för att klara sina studier.

2.4 Kuststad 2025: Utveckla förutsättningar till högre utbildning i Trelleborgs kommun

I januari 2018 meddelades att bildningsförvaltningen fått tillstånd att starta två av de tre yrkeshögskoleutbildningarna som man ansökte om:

- Specialistutbildad undersköterska inom välfärdsteknik
- Studiehandledare med IKT kompetens med flerspråkiga elever.

Under våren 2018 har verksamheten byggts upp för att höstterminen 2018 starta upp.

För att utveckla arbetet med yrkeshögskoleutbildningen kommer bildningsförvaltningen att under läsåret 2018/2019 utveckla ansökan för *Specialistutbildad undersköterska inom organisation och ledarskap*.

Under läsåret kommer samarbete med kommunens företagare och näringslivssamordnare ske för att identifiera behov kring ytterligare utbildningar. Vidare kommer bildningsförvaltningen att arbeta för att möjliggöra och utveckla arbetet med Campus Trelleborg.

3 Övergripande förutsättningar

I avsnittet "Övergripande förutsättningar" anges statistik av olika slag, samt organisatoriska förutsättningar som tillsammans skapar ramar för enhetens verksamhet/verksamheter. Detta för att kunna koppla förutsättningar till redovisade resultat och således möjliggöra analys av om det finns förutsättningar som stödjer alternativt begränsar enhetens förutsättningar att ge varje barn/elev/studerande en god utbildning i en trygg miljö.

3.1 Systematiskt kvalitetsarbete

Skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete innebär att förskolechef/rektor systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och genomföra åtgärder som bidrar till att utveckla utbildningen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska främst fungera som ett verktyg för enhetens fortlöpande utvecklingsarbete. I andra hand ska det ge beslutsfattarna en väl underbyggd bild för att förvaltningsövergripande satsningar ska kunna göras.

3.2 Barn-, elevantal och personalstatistik

3.2.1 Indikatorer

3.2.1.1 Förskola

Indikator	Trelleborg 2016	Trelleborg 2017	Nationellt 2017
Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)	87,3	85,6	83,4
Årsarbetare i förskolan med pedagogisk högskoleexamen, andel (%)	52,8	56,8	45,2

*Observera att statistiken utgör statistik från Kolada där det är en fördröjning och ny statistik väntas in under hösten.

Trelleborgs förskolor har jämfört med nationella siffror en hög andel förskollärare. Tidigare insatser med att endast anställa förskollärare har gett resultat och kommunen har också lyckats behålla en stor del av förskollärarna. Dock minskar andelen förskollärare inom vissa enheter och det är något som behöver analyseras vidare. Redan vidtagna åtgärder innefattar satsning på kompetensutveckling för förskollärarna, deltagande i IFOUS-programmet UNDIF samt utveckling av samarbetet med Kristianstad högskola och Malmö universitet genom VFU. Med dessa insatser som grund är målet att både behålla och nyrekrytera behörig personal till kommunens förskolor.

Barnskötarna inom förskolorna har också ett viktigt uppdrag och under läsåret 2017/2018 har kompetensutveckling och utbildning genomförts för samtliga barnskötare inom kommunen.

3.2.1.2 Fritidshem

Indikator	Trelleborg 2016	Trelleborg 2017	Nationellt 2017
Barn 6-12 år inskrivna i fritidshem, andel (%)	53,4	54,2	53,6
Årsarbetare i fritidshem med pedagogisk högskoleexamen, andel (%)	59,2	48,3	40,9

Indikator	Trelleborg 2016	Trelleborg 2017	Nationellt 2017
Inskrivna barn/årsarbetare kommunala fritidshem, antal	22	20,9	20,8

*Observera att statistiken utgör statistik från Kolada där det är en fördröjning och ny statistik väntas in under hösten.

Andelen årsarbetande med högskoleexamen har inom de kommunala fritidshemsverksamheterna sjunkit rejält. Det råder brist på utbildade fritidspedagoger och rekrytering av behörig personal är centralt för att kunna tillgodose elevernas rätt till en likvärdig utbildning med hög kvalitet. En konsekvens av det faktum att all personal inte är behörig är att utvecklingen av verksamheten kan tappa fart samt att eleverna inom fritidshemmet inte får den utbildning de har rätt till enligt läroplanen.

3.2.1.3 Grundskola

Indikator	Trelleborg 2016	Trelleborg 2017	Nationellt 2017
Årsarbetare, kommunalt anställda inom grundskola inkl. förskoleklass, antal	658,9	807,8	509,2
Elever i kommunal grundskola belägen i kommunen, antal	4 182	4 298	3 061,5
Lärare med pedagogisk högskoleexamen i kommunal grundskola, (%)	85,4	85	82,6
Elever/lärare (årsarbetare) i kommunal grundskola, antal	11,4	12,3	11,5
Elever vars föräldrar har eftergymnasial utbildning, åk. 1-9 i kommunala skolor, andel (%)	50	52	48,7
Elevhälsogruppen i min skola frågar oss elever hur vi har det i skolan och hemma- åk5	6,3	6,9	7,1
Jag är nöjd med min skola som helhet- åk5	7	6,9	7,7
Elevhälsogruppen i min skola frågar oss elever om hur vi upplever vår skol- och livssituation - åk9	4,6	5,5	5,7
Jag kan gå och prata med skolsköterskan eller kuratorn/skolpsykolog om vad jag vill, det måste inte ha hänt något allvarligt - åk9	6,7	6,9	7,1
På min skola är det OK att lämna lektionen om man känner ett behov av att träffa skolsköterskan eller kurator - åk9	6,8	6,8	7

Indikator	Trelleborg 2016	Trelleborg 2017	Nationellt 2017
Jag är nöjd med min skola som helhet - åk9	6	5,9	6,4
Jag skulle rekommendera min skola - åk9	5,9	5,2	5,8

*Observera att statistiken utgör statistik från Kolada där det är en fördröjning och ny statistik väntas in under hösten.

Lärare med pedagogisk högskoleexamen ligger på en högre nivå i nationell jämförelse. Jämfört med övriga kommuner i Skåne står sig Trelleborg bra med en lärarbehörighet på 85%.

Samtliga internationella undersökningar visar att likvärdigheten generellt sett minskar mellan och inom skolor när det gäller kopplingen mellan elever vars vårdnadshavare har eftergymnasial utbildning och vårdnadshavare utan. Om inte arbetet med att utveckla undervisningen och lärmiljön bedrivs så att samtliga elever får en undervisning av god kvalitet i en trygg miljö, får familjebakgrund och stöd hemifrån allt större betydelse för elevernas resultat. Detta är inget som gäller specifikt för grundskolan, utan det gäller för alla utbildningsverksamheter. Det är dock genom elevers kunskapsresultat i grundskolan och behörighet till gymnasieskolan som Sverige följer upp elevers resultat i förhållande till vårdnadshavarnas utbildningsbakgrund.

Skolenkät 2017/2018

Skolinspektionen genomförde under höstterminen 2017 skolenkäten för elever i årskurs 5 och 9. Under läsåret 2016/2017 genomförde bildningsförvaltningen motsvarande enkät för att kunna följa upp och jämföra med nationella mått och över tid.

Ett högt värde innebär att eleverna anser att det finns ett fungerande arbete på skolan utifrån en bedömning på en skala från 1-10.

Analys

Enkätresultaten i Trelleborgs kommun avseende elevhälsans arbete samt elevernas övergripande nöjdhet skiljer sig i alla delar från de nationella resultaten då eleverna i Trelleborg skattar det lägre jämfört med riksgenomsnittet. Eleverna i årskurs 5 har generellt sett en mer positiv uppfattning jämfört med elever i årskurs 9.

Elevernas nöjdhet med sin skola är tydligt lägre än riksgenomsnittet som redan det är lågt.

För att förbättra arbetet med elevhälsan och elevernas nöjdhet kommer grundskolan att:

- Utveckla elevhälsans arbete på övergripande nivå med stöd från den centrala stödorganisationen CSO.
- Hålla i fortbildningsinsatser som syftar till att stärka elevhälsans arbete i verksamheterna.
- Arbeta för att i ökad grad involvera eleverna i analysen av enkätresultaten
- Genom kollegialt lärande analysera resultaten i förhållande till elevernas synpunkter, för att på så sätt kunna vidta lämpliga åtgärder.

3.2.1.4 Förskoleklass

Indikator	Trelleborg 2016	Trelleborg 2017	Nationellt 2017
Elever i förskoleklass i kommunal skola belägen i kommunen, antal	527	514	366,2
Lärare/pedagogisk personal med pedagogisk högskoleexamen i	85,7	84,4	83

Indikator	Trelleborg 2016	Trelleborg 2017	Nationellt 2017
kommunal förskoleklass och grundskola, andel (%)			
Elever/lärare (årsarbetare) i kommunal förskoleklass och grundskola, antal	11,9	12,5	11,8

*Observera att statistiken utgör statistik från Kolada där det är en fördröjning och ny statistik väntas in under hösten.

Trelleborg ligger något högre jämfört med nationella mått mätt när det kommer till behörig personal i förskoleklassen. Mellan 2016 och 2017 har andelen behörig personal sjunkit något samtidigt som andelen elever per lärare har ökat något.

3.2.1.5 Grundsärskola

Indikator	Trelleborg 2016	Trelleborg 2017	Nationellt 2017
Elever i grundsärskola, lägeskommun, antal	25	24	39,4
Elever i grundsärskolan, integrerade i grundskolan, lägeskommun, andel (%)	4	0	26,1
Lärare med pedagogisk högskoleexamen i grundsärskola, lägeskommun, andel (%)	99,1	100	85,3
Lärare/pedagogisk personal med specialpedagogisk högskoleexamen i särskola, andel (%)	60,4	57,2	23,8
Elever/lärare (heltidstjänst) i grundsärskola, lägeskommun, antal	2,3	1,8	3,8

*Observera att statistiken utgör statistik från Kolada där det är en fördröjning och ny statistik väntas in under hösten.

3.2.1.6 Gymnasiesärskola

Indikator	Trelleborg 2016	Trelleborg 2017	Nationellt 2017
Elever i gymnasiesärskola, lägeskommun, antal	26	22	17,2
Elever/lärare (heltidstjänst) i gymnasiesärskola, lägeskommun, antal	2,8	2,4	2,9
Lärare med pedagogisk högskoleexamen i gymnasiesärskola, lägeskommun, andel (%)	80,6	80,6	81,1
Lärare med specialpedagogisk högskoleexamen i gymnasiesärskola, lägeskommun, andel (%)	21,5	21,5	30,1

*Observera att statistiken utgör statistik från Kolada där det är en fördröjning och ny statistik väntas in under hösten.

Generellt sett ökar behovet av personella resurser i gymnasiesärskolan utifrån elevernas mångfacetterade behov. I Trelleborgs kommun erbjuds inga nationella program utan enbart individuellt program. Det innebär att eleverna oftast har omfattande behov av stöd i såväl omsorg som i undervisningssituationer. Då elevernas medicinska behov är stort kan verksamheten komma att behöva anställa elevassistent med undersköterskekompetens.

3.2.1.7 Gymnasieskola

Indikator	Trelleborg 2016	Trelleborg 2017	Nationellt 2017
Elever i kommunal gymnasieskola i kommunen, antal	1 095	1 158	883,4
Elever/lärare (heltidstjänst) i kommunal gymnasieskola, antal.	11,3	12,1	10,6
Gymnasieelever som går i annan kommuns gymnasieskola, andel (%)	23,4	22,7	36,4
Lärare (Heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i gymnasieskola, kommunala skolor, andel (%)	76,8	80,4	76,1
Lärare med pedagogisk högskoleexamen i kommunal gymnasieskola, andel (%)	80,6	77,6	76,8
Utländsk bakgrund bland elever i åk. 1-3, kommunal gymnasieskola, andel (%)	24,7	30	43,9
Elevhälsogruppen i min skola frågar oss elever om hur vi upplever vår skol- och livssituation åk2		5,6	6,3
Jag kan gå och prata med skolsköterskan eller kuratorn/skolpsykolog om vad jag vill, det måste inte ha hänt något allvarligt åk2		7,4	7,7
På min skola är det OK att lämna lektionen om man känner ett behov av att träffa skolsköterskan eller kurator åk2		6,9	7,7
Jag är nöjd med min skola som helhet åk2		6,8	7,5
Jag skulle rekommendera min skola åk2		6,5	7,3

*Observera att statistiken utgör statistik från Kolada där det är en fördröjning och ny statistik väntas in under hösten.

Skolenkät 2017/2018

Skolinspektionen genomförde under höstterminen 2017 skolenkäten för elever i årskurs 2. Ingen motsvarande enkät har gjorts på kommunnivå avseende gymnasiet, något som kommer att implementeras framgent.

Ett högt värde innebär att eleverna anser att det finns ett fungerande arbete på skolan utifrån en bedömning på en skala från 1-10.

Analys

Enkätresultaten i Trelleborgs kommun avseende elevhälsans arbete samt elevernas övergripande nöjdhet skiljer sig i alla delar från de nationella resultaten då eleverna i Trelleborg skattar det lägre jämfört med riksgenomsnittet.

Elevernas nöjdhet med sin skola är tydligt lägre än riksgenomsnittet som redan det är lågt.

För att förbättra arbetet med elevhälsan och elevernas nöjdhet kommer gymnasieskolan att:

- Utveckla elevhälsans arbete på övergripande nivå med stöd från den centrala stödorganisationen CSO.
- Få kompetensutveckling som syftar till att stärka elevhälsans arbete i verksamheterna.
- Arbeta för att i ökad grad involvera eleverna i analysen av enkätresultaten
- Genom kollegialt lärande analysera resultaten i förhållande till elevernas synpunkter, för att på så sätt kunna vidta lämpliga åtgärder.

3.2.1.8 Komvux

Indikator	Trelleborg 2016	Trelleborg 2017	Nationellt 2017
Elever i kommunal vuxenutbildning hemkommun, antal	899	932	809,9
Elever i kommunal grundläggande vuxenutbildning hemkommun, antal	201	228	174,6
Elever i kommunal gymnasial vuxenutbildning hemkommun, antal	698	704	639,5

3.2.1.9 Särskild utbildning för vuxna

Indikator	Trelleborg 2016	Trelleborg 2017	Nationellt 2017
Elever i särsvux, lägeskommun, antal	17	19	12,7
Undervisningstimmar per elev och vecka inom särsvux, antal timmar	4,2	3,9	4

3.3 Styrsystem och ekonomiska förutsättningar

Ny resursfördelningsmodell tillämpas från och med den 1 januari 2018.

Principer för beräkning av grundbelopp/bidragsbelopp

Beräkningen av bidrag till enskilt bedriven förskola, pedagogisk omsorg, fritidshem, förskoleklass, grundsärskola samt skolor ska baseras på likabehandlingsprincipen. Bidraget ska bestämmas per

kalenderår och ska baseras på kommunens budget för det kommande budgetåret och beslutas före kalenderårets början.

Bidraget ska bestå av ett grundbelopp och eventuellt ett tilläggsbelopp. Om ytterligare resurser ges till hemkommunens verksamhet under budgetåret, ska motsvarande tillskott ges till de enskilda huvudmännen. Om hemkommunen minskar ersättningen till sin motsvarande verksamhet får bidrag till enskilda huvudmän minskas i motsvarande mån genom att återstående utbetalningar under budgetåret sätts ner.

Grundbeloppet/bidragsbeloppet utgör ersättning för:

1. omsorg (förskola), undervisning avseende kostnader för förskolans förskolechef, skolans rektor och andra anställda med ledningsuppgifter, undervisande personal, stödåtgärder till barn och elever, arbetslivsorientering, kompetensutveckling av personalen och liknande kostnader,
2. pedagogiskt material, lärverktyg avse kostnader för lek- och lärmaterial, läroböcker, litteratur, datorer, maskiner som används i undervisningen, skolbibliotek, studiebesök och liknande kostnader,
3. elevhälsa (gäller ej förskola, pedagogisk omsorg) avseende kostnader för sådan elevhälsa som avser medicinska, psykologiska eller psykosociala insatser,
4. måltider avseende kostnader för livsmedel, personal, transporter och därmed sammanhängande administration och liknande kostnader,
5. administration avseende administrativa kostnader som ska beräknas till tre procent av grundbeloppet,
6. mervärdesskatt avseende ett schablonbelopp som uppgår till sex procent av det totala bidragsbeloppet (grundbelopp och i förekommande fall tilläggsbelopp), och
7. lokalkostnader avseende kostnader för hyra, driftskostnader, inventarier som inte är läromedel, kapitalkostnader i form av ränta på lån och liknande, dock inte kostnader för amortering. (Ersättning för lokalkostnader motsvara kommunens genomsnittliga lokalkostnader per barn eller elev i motsvarande verksamhet eller skolförhållanden.)

Viktning av grundbelopp utifrån socioekonomiska faktorer

Av förskolans och fritidshemmens totala budget fördelas 1,5 % utifrån socioekonomiska faktorer. Av förskoleklassens och grundskolans totala budget fördelas 7,5% utifrån socioekonomiska faktorer.

De socioekonomiska faktorerna fördelas utifrån nedanstående fyra kriterier:

1. Andel barn/elever födda utomlands med föräldrar födda utomlands – 20 %
2. Andel barn/elever födda i Sverige med föräldrar födda utomlands – 10 %
3. Föräldrarnas sammanvägda utbildningsbakgrund – 50 %
4. Andel familjer med försörjningsstöd – 20 %

Tilläggsbelopp

Barn i behov av särskilt stöd och extraordinära stödåtgärder

Enligt skollagen (10 kap 39§) ska tilläggsbelopp lämnas för elever som

1. har ett omfattande behov av särskilt stöd, 2. ska erbjudas modersmålsundervisning, eller 3. deltar i lovskola.

Tilläggsbeloppet för en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov.

3.4 Organisatoriska förutsättningar

Bildningsnämndens ansvarsområden

Den kommunala barn- och utbildningsverksamheten i Trelleborg organiseras inom bildningsförvaltningen som ansvarar för förskola, pedagogisk omsorg, öppen förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, grund- och gymnasiesärskola, gymnasieskola och vuxenutbildning.

Ansaret omfattar också elevhälsa och modersmålsundervisning. Utöver det har bildningsförvaltningen också tillsynsansvar för fristående förskolor, fritidshem och pedagogisk omsorg samt rätt till insyn i fristående skolor i kommunen.

Bildningsnämnden har det övergripande politiska ansvaret för bildningsförvaltningens verksamheter. Det är bildningsnämndens ansvar att fullgöra kommunens uppgifter inom det offentliga skolväsendet. Ett av bildningsnämndens viktigaste uppdrag är att barn och elever når målen för utbildningen enligt nationella och kommunala styrdokument. För att stödja förskole- och skolenheterna finns en central stödorganisation inom bildningsförvaltningen vars uppdrag är att inom olika delar bidra till stöd, utveckling och ökad kvalitet.

Skolintroduktion Trelleborg

Skolintroduktion Trelleborgs ansvar är att kartlägga nyanlända elever enligt Skolverkets kartläggning steg 1 och 2. Under åttaveckorsperioden ges även undervisning i svenska på basnivå fyra timmar per dag för eleverna. Utifrån tidstillgång erbjuder Skolintroduktion kartläggning steg 3 i matematik, engelska och biologi, handledning till mottagande lärare eller riktat stöd/resurs för enskilda nyanlända elever.

Elevhälsan - central stödorganisation (CSO)

Genom en omorganisation av redan befintlig verksamhet finns sedan höstterminen 2017 en central stödorganisation. Den centrala stödorganisationen leds av en resurschef och riktar sina insatser till förskola, förskoleklass, grundskola, fritidshemsverksamhet, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola. Arbetet inriktas mot att vara främst förbyggande och hälsofrämjande för att stödja samtliga barns och elevers utveckling mot utbildningens mål.

Inom den centrala stödorganisationen arbetar psykologer, logopedier, tal- och språkpedagog, hörselpedagog, pedagog inom skoldatatek, specialpedagog.

Modersmålsenheten

Modersmålsverksamheten består av en enhetschef, 6 arbetslag med var sin arbetslagsledare och 54 lärare som ger stöd/undervisar 1281 flerspråkiga barn/elever i deras modersmål på förskolor, grundskolor och gymnasiet i Trelleborgs kommun. I verksamheten finns representerade 29 språk. Till de största språkgrupperna hör arabiska, albanska, bosniska, kurdiska polska och danska. Största ökningen var i arabiska, kurdiska, somaliska och dari läsåret 2017/18.

Verksamheten ansvarar för modersmålsundervisning i grundskolan och på gymnasiet (1063 grundskoleelever, 194 gymnasieelever) samt för studiehandledning på elevens modersmål (379 elever i grundskola, 101 elever på gymnasiet).

Modersmålsenheten erbjuder även modersmålsstöd till barn som talar något av minoritetsspråk, har språkförsvningar eller har ett annat behov av modersmålsstöd.

Systemavdelningen

Systemavdelningen stödjer, inspirerar och vägleder skolledare, lärare och övrig personal i deras användande av digitala verktyg. Trelleborgs kommun arbetar för att ligga i framkant både regionalt och nationellt inom användningen av tidsenliga digitala verktyg. Systemavdelningen tillgodoser skolornas behov av digitala verktyg och kompetensutveckling samt jobbar aktivt för att skapa

likvärdighet både inom och mellan skolor. Avdelningen leds av en systemchef. Inom systemavdelningen arbetar IT-utvecklare, IKT-pedagoger, systemadministratör, AV-teknik, samt Extens-administratörer.

HR

HR ligger organiserat på kommuncentral nivå och uppdraget gentemot bildningsförvaltningen omfattar samverkan och förhandling, samordning av lönerrevision, löneanalyser, utarbetande av lönekriterier, samt stöd och service i personalfrågor till förvaltningsledning, personal inom bildningsförvaltningen, rektorer/förskolechefer samt nämnd. Riktat mot bildningsförvaltningen HR ligger organiserat på kommuncentral nivå och uppdraget gentemot bildningsförvaltningen omfattar samverkan och förhandling, samordning av lönerrevision, löneanalyser, utarbetande av lönekriterier, samt stöd och service i personalfrågor till förvaltningsledning, personal inom bildningsförvaltningen, rektorer/förskolechefer samt nämnd. Riktat mot bildningsförvaltningen finns tre HR specialister.

Kvalitet och myndighet

Kvalitet- och myndighetsavdelningen är en avdelning med stödfunktioner både utifrån kvalitetsarbete som myndighetsutövning. Avdelningen leds av en kvalitetschef och arbetar med kvalitets- och myndighetsfrågor, såväl kommunövergripande som riktat mot bildningsförvaltningens samtliga verksamheter. Inom kvalitet- och myndighetsavdelningen arbetar skoljurist, handläggare, utredare, kvalitetsutvecklare matematik, nämnds- och utredningssekreterare, utvecklingsledare skola och arbetsliv, rekryteringskoordinator skola arbetsliv och samordnare skola arbetsliv.

Skola Arbetsliv Trelleborg

Skola Arbetsliv Trelleborg utgör en del av kvalitet- och myndighetsavdelningen och arbetar för en ökad samverkan mellan utbildning och arbets-/näringsliv för att barn, elever och studerande ska rustas inför ett framtida arbetsliv. Arbetet innefattar att utveckla och systematisera hållbara strukturer och metoder som ger stöd för en bred vägledning, vilket är hela skolans ansvar. Inom Skola Arbetsliv Trelleborg arbetar utvecklingsledare, rekryteringskoordinator samt samordnare.

Bildningsförvaltningens pågående satsningar

Organisation av gymnasie- och vuxenutbildning

Utifrån effektivitetsutredningen som genomfördes våren 2017 samt Skolinspektionens granskningsrapport på Rektorsområde 3 under maj 2018, samt tillstånd att starta två yrkeshögskoleutbildningar, kommer gymnasiets organisation förändras inför läsåret 2018/2019 för att säkerställa kvaliteten i verksamheten. Detta medför:

- Fortsatt satsning på biträdande rektorer även på gymnasiet from höstterminen 2018. Ingen utökning av ledarorganisationen har skett utan omfördelning av arbetsuppgifter har skett från de tidigare programutvecklarna till arbetslagsledare samt biträdande rektorer.
- Yrkeshögskola med start höstterminen 2018 med två inriktningar, samt ytterligare ansökningar inför höstterminen 2019.
- Samarbete mellan bildningsförvaltningen och socialförvaltningen.

3.5 Personalförutsättningar

Antal anställda

Bildningsförvaltningen totalt: 1296 tillsvidareanställda, 191 visstidsanställda

Förskolan: 410 tillsvidareanställda, 35 visstidsanställda

Grundskolan: 582 tillsvidareanställda, 99 visstidsanställda

Gymnasiet: 201 tillsvidareanställda, 51 visstidsanställda

Personalomsättning

Bildningsförvaltningen totalt: 9% exkl. pensionsavgångar, 11% inkl. pensionsavgångar

Förskolan: 5,3% exkl. pensionsavgångar, 7% inkl. pensionsavgångar

Grundskolan: 12,7% exkl. pensionsavgångar, 15% inkl. pensionsavgångar

Gymnasiet: 5,4% exkl. pensionsavgångar, 8% inkl. pensionsavgångar

Kvinnor/män

Bildningsförvaltningen totalt: kvinnor 71% män 29%

Förskolan: kvinnor 99% män 1%

Grundskolan: kvinnor 79% män 21%

Gymnasiet: kvinnor 65% män 35%

Medelålder

Bildningsförvaltningen totalt: -29: 6,5% 30-49: 52,5% 50—40,5%

Förskolan: -29: 9% 30-49: 49% 50- 42%

Grundskolan: -29: 7% 30-49: 56% 50- 37%

Gymnasiet: -29: 2% 30-49: 49% 50- 49%

Beskrivning av svårrekryterade yrkesgrupper

Förskollärare

Skolledare

Specialpedagoger

Yrkeslärare

SFI-lärare

Ämneslärare högstadiet: Ma/No, språk, praktiskestetiska ämnen.

Ämneslärare gymnasiet: svenska, idrottslärare

Satsningar för att vara en attraktiv arbetsgivare:

- Karriärtjänster – förstelärare
- Fritidshemsutvecklare
- Tillsvidarelösning på statsfinansierade lönetillägg
- Skapat möjlighet för skolledare att arbeta som närvarande pedagogiska ledare genom att utöka stödresurser och infört biträdande rektorer och förskolechefer
- Anställa kompletterande yrkeskategorier för att avlasta legitimerade lärare med arbetsuppgifter
- Förbyggande hälsoarbete för att minska sjukfrånvaron
- Kompetensutveckling

3.6 Lokaler

Tillgången till ändamålsenliga lokaler är avgörande för en fortsatt positiv utveckling av barns och elevers resultat.

Bildningsnämnden fastställer årligen lokalbehoven samt förslag till investeringsplan med förslag till investeringsprojekt som ska möta identifierade behov. Den huvudsakliga utgångspunkten i den analys som ligger till grund för de fastställda behoven är Trelleborgs kommuns befolkningsplan med prognos för utvecklingen när det gäller antal barn och elever i bildningsnämndens verksamheter. Därutöver beaktas behov att ersätta befintliga verksamheter som måste lämna sina lokaler på grund av tidsbegränsade bygglov eller dålig arbetsmiljö samt för att kunna ersätta dyra paviljonglösningar och små enheter i lokaler som inte är ändamålsenliga.

Bildningsnämndens lokalbehovsanalyser har under flera år visat ett behov av nya förskoleplatser och skolplatser inom grundskolan. Det handlar både om ökande behov och om möjligheter att avveckla befintliga verksamheter. Kommunfullmäktige har i det sammanhanget fattat beslut om att genomföra flera större investeringar. Klämmans förskola togs i bruk efter en ombyggnad våren 2018 och Lillevångskolan och Vannhögskolan flyttade till nybyggda Västervångskolan inför läsåret 2018-2019. Om- och tillbyggnad till Skegrie skola, nybyggnad av förskola i Skegrie, tillbyggnad av Gertrudsgårdens förskola samt om- och tillbyggnad av Väståkraskolan pågår. Därutöver pågår planering, projektering och arbete med detaljplaner för nya förskolor i Stadsparkskvarteren, vid Pilevallskolan och inom Södra Gränstorp samt för en tillbyggnad av Solrosens förskola. Backens förskola avvecklas till årsskiftet 2018-2019 då det tidsbegränsade bygglovet för paviljongerna där verksamheten bedrivs löper ut. Bildningsförvaltningen gör i nuläget bedömningen att förskoleverksamheten i Anderslöv klarar sig utan andra ersättningslokaler till dess att den nya förskolan som ska byggas inom ramen för Thysells-projektet i Anderslöv står klara.

Behoven är störst och ökar snabbast inom tätorten. Antalet barn i förskole- och skolåldern ökar dessutom snabbare än tidigare prognoser har visat. Inför läsåret 2017-2018 och våren 2018 förelåg akut brist på platser inom både grundskolan och förskolan. Inför höstterminen 2016 etablerades tillfälliga skolplatser i paviljonger vid Ljunggrenska skolan och under våren 2018 har ytterligare paviljonger etablerats vid Kattebäckskolan. Behovet av förskoleplatser klarades genom att behålla paviljonger vid Fågelsångens förskola och Solrosens förskola då Klämmans förskola, som har använt lokalerna under ombyggnaden, flyttade tillbaka till sina egna lokaler, samt genom att ersättningslokaler för Högalids förskola (paviljonger vid vattentornet) dimensionerades för ytterligare tre avdelningar (totalt åtta avdelningar). Högalids förskola flyttades till ersättningslokaler i maj 2018 på grund av fukt- och mögelproblem i fastigheten.

Efter ett antal år med minskande elevunderlag ökar också antalet ungdomar i gymnasieåldern och inom ramen för Samverkan Skåne saknas ca 10 000 gymnasieplatser i Skånes kommuner under de kommande tio åren. I Trelleborgs kommun fortsätter dessutom SFI-verksamheten att växa och det finns även ett behov att planera för de nystartade yrkeshögskoleutbildningarna och en eventuell utökning av yrkeshögskolan i framtiden. Sammantaget föreligger behov att utreda och analysera Söderslättsgymnasiets och vuxenutbildningens framtida lokalbehov.

För att möta befintliga och fortsatt ökande behov av förskole- och skolplatser måste det strategiska lokalförsörjningsarbetet utvecklas. Bildningsförvaltningen ser på en kommunövergripande nivå behov att utveckla samverkan mellan kommunstyrelsen och berörda nämnder för att säkerställa finansiering av och platser för byggnation av nya förskolor och skolor. Som underlag för framtagande av en långsiktig strategi för bildningsnämndens framtida lokalbehov pågår arbete med en kapacitetsutredning som ska ge en bättre bild av befintlig kapacitet när det gäller antalet förskole- och skolplatser samt visa behov och möjligheter att avveckla eller öka kapaciteten på befintliga förskole- och skolenheter. Parallellt pågår ett arbete för att utveckla befolkningsprognosen för ökad träffsäkerhet och för att möjliggöra en planering på längre sikt än de ca 5 år som befolkningsplanen idag ger uppgift om på delområdesnivå. Bildningsförvaltningen

anser att befolkningsprognosen bör ha en horisont på minst 15 års sikt. Bildningsförvaltningen har också för avsikt att anlita en konsult för att utreda utbildningsorganisationens ändamålsenlighet utifrån ett pedagogiskt perspektiv. Samtidigt pågår ett arbete med aktualisering av den fördjupade översiktsplanen för Trelleborgs stad, bland annat med avseende på platser för nya förskolor och skolor. I den nya översiktsplanen för orter och landsbygd är sådana ytor redan utpekade. Utredningsarbetet förväntas pågå under hösten 2018 för att sedan ligga till grund för framtagande av en långsiktig strategi under våren 2019.

Utöver kapacitetsutredningen finns behov att kartlägga befintliga förskole- och skolenheter avseende kvalitet, det vill säga hur ändamålsenliga lokalerna är, exempelvis när det gäller fysisk arbetsmiljö och utemiljö. Arbetet kring utemiljöer har redan påbörjats inom grundskolan där elever från samtliga skolenheter har fått genomföra workshops och komma med synpunkter och tankar kring sin egen skolas utemiljö. Arbetet bör fortsätta inom förskolan och gymnasieskolan och barnens/elevernas synpunkter bör kompletteras med likvärdiga och objektiva kartläggningar och bedömningar som kan ligga till grund för framtida utveckling av kommunens förskole- och skolgårdar. Arbetet kring den fysiska arbetsmiljön har påbörjats genom att bildningsnämnden återkommande, under 2016 och 2017, har lyft upp och kommunicerat brister och behov, utifrån kartläggning via rektorer och förskolechefer, till servicenämnden för åtgärd. Utifrån beslut i bildningsnämnden i mars 2018, att ge förvaltningschefen i uppdrag att utreda hur en kontroll/genomlysning av samtliga verksamheter inom bildningsnämndens ansvarsområde, med avseende på brister i miljön som kan påverka barnens, elevernas och personalen hälsa, skulle kunna genomföras, kommer serviceförvaltningen att kartlägga sådana eventuella brister med hjälp av en extern konsult. Konsultens kartläggning blir ett viktigt komplement till kapacitetsutredningen.

Utifrån det arbete som har påbörjats när det gäller inkluderande lärmiljöer så har bildningsförvaltningen vidare identifierat ett behov att kartlägga befintliga verksamheter utifrån perspektivet *tillgänglig lärmiljö*. I specialpedagogiska skolmyndighetens (SPSM:s) handledning för tillgänglig lärmiljö listas följande indikatorer för den fysiska miljön; *rum för lärande*, *ljudmiljö*, *visuell miljö*, *luftmiljö* och utemiljö: skolgård och förskolegård.

4 Normer och värden

Bildningsnämndens samtliga verksamheter ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barn och elever att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk, vardaglig handling, enligt varje skolforms läroplan. En viktig uppgift för samtliga skolformer är att i det dagliga arbetet med normer och värden, förmedla och förankra respekt för demokratiska värderingar och människovärdets okränkbarhet. Förskolan och skolan ska arbeta främjande för likabehandling och förebyggande för att motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Det främjande arbetet tar avstamp i varje förskole- och skolenhets aktiva arbete och planer mot kränkande behandling. Dessa områden är tätt sammankopplade och därför är det av vikt att alla delar i läroplansområdet normer och värden följs upp.

4.1 Trygghet och studiero

För att bildningsnämnden ska kunna säkerställa att samtliga utbildningsverksamheter bedriver ett aktivt arbete med att säkerställa att eleverna genomför sin utbildning i en trygg miljö, har det från 2017 genomförts enkäter inom samtliga skolformer för att synliggöra hur elever och föräldrar upplever verksamheternas arbete. Arbetet med att skapa en likvärdighet samt möjlighet att göra nationella jämförelser med Skolinspektionens skolenkät är under uppbyggnad och ska implementeras fullt ut läsåret 2018/2019.

4.1.1 Förskola

Indikator	2016/2017	2017/2018	Nationellt 2017/2018
Jag upplever att mitt barn känner sig tryggt i förskolan	8,5	8,4	
Jag upplever att personalen är lyhörd för mitt barns behov av tröst, närhet och bekräftelse.	8,2	8,1	

Enligt skollagens definition handlar trygghet och studiero inom förskolan mer om personal med adekvat utbildning, att omsorg, utveckling och lärande ska bilda en helhet utifrån helhetssyn på barnet och barnets behov. Därför går detta avsnitt i förskolans uppdrag mer in i området som avser utveckling och lärande och lärmiljön som ett stöd för det.

Bildningsförvaltningen har genomfört en föräldraenkät våren 2018 där frågor om trygghet och omsorg finns med. Föräldraenkäten utgör en viktig del när det gäller att synliggöra hur vårdnadshavare upplever förskolans arbete samt för att synliggöra samarbetet mellan förskola och vårdnadshavare. Enkäten ger vårdnadshavare möjlighet att lämna synpunkter på verksamheten och de kan därigenom få ett inflytande över förskolans verksamhet.

Föräldraenkäten inom förskolan genomfördes under läsåret 2016/2017 för första gången varpå det finns jämförelsetal ett läsår bakåt. Ett högt värde innebär att föräldrar anser att det finns ett fungerande arbete inom området på förskolan utifrån en bedömning på en skala från 1-10.

Resultaten för 2017/2018 visar på övergripande nivå ungefär sammanresultat som föregående år inom området trygghet. På förskoleenheterna är spridningen av resultaten inom området trygghet mellan 7,2 och 9,3.

Analys

Förskolorna bedriver ett aktivt arbete när det gäller området trygghet och omsorg, vilket är en viktig förutsättning för barnens lärande. Resultaten på övergripande nivå är fortsatt goda. Av sammanställningen framgår dock att föräldrarnas uppfattningar skiljer sig åt i en jämförelse mellan

olika förskoleenheter. Enheternas rapporter visar att arbetet med planerna mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering behöver fördjupas utifrån såväl kartläggning som analys av denna för att på så sätt kunna bedriva ett aktivt arbete.

Arbetet med att skapa en likvärdig utbildning för alla barn behöver fortsatt utvecklas och konkretiseras på verksamhetsnivå. Alla barn har rätt att ha tillgång till en trygg och likvärdig förskola anpassad utifrån sina specifika behov. Genom ett aktivt arbete med normer och värden utifrån läroplanens skrivningar bidrar förskolan till att utveckla framtidens medborgare, som visar respekt för varandra och kan känna gemenskap.

Utifrån resultaten på enkäten inom området kommer förskolan att:

- stödja verksamheternas fortsatta analysarbete utifrån de kartläggningar som görs inom området ifråga.
- lägga ett särskilt fokus på området vid upprättandet av plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier.

Ovan utvecklingsområden förväntas leda till att varje förskolenhet på ett tydligare sätt identifierar vad som behöver prioriteras för att på så sätt kunna besluta om lämpliga utvecklingsinsatser på enheten.

4.1.2 Grundskola

Indikator	2016/2017	2017/2018	Nationellt 2017/2018
I min skola följer eleverna de ordningsregler som finns- åk5	5,4	5,5	5,9
Mina lärare ser till att ordningsreglerna på skolan följs- åk5	7,6	7,7	8,1
Jag har studiero på lektionerna- åk5	6,5	5,7	6,2
På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet (-) - åk5	4,1	3,4	3,9
Jag känner mig trygg i skolan- åk5	7,9	7,4	8,2
I min skola följer eleverna de ordningsregler som finns - åk9	4,4	4,2	4,9
I min skola är vi elever med och bestämmer vilka ordningsregler vi ska ha - åk9	4	3,9	4,1
Mina lärare ser till att ordningsreglerna på skolan följs - åk9	5,4	5,8	6,5
Jag har studiero på lektionerna - åk9	5,1	4,9	5,6
På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet (-) - åk9	3,8	3,7	4,3
Mina lärare ser till att det är studiero på lektionerna - åk9	5,4	5,1	5,9
I min skola finns det elever som jag är rädd för (-) - åk9	7,6	7,7	8

Indikator	2016/2017	2017/2018	Nationellt 2017/2018
I min skola finns det personal som jag är rädd för (-) - åk9	7,8	7,9	8
Jag känner mig trygg i skolan - åk9	6,7	7,1	7,6
Trivselenkät			

En trygg och stimulerande lärmiljö är en av de viktigaste förutsättningarna för att elever ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden. Det innebär att det sociala klimatet på skolan och i klassrummet behöver vara tryggt samtidigt som det intellektuella klimatet behöver vara utmanande. Att lärmiljön är utformad och anpassad utifrån elevers olika behov är betydelsefullt för att elever ska ges förutsättningar för delaktighet.

Trygghet och studiero handlar både om elevernas arbetsmiljö i stort och om deras möjligheter att nå målen och kan alltså relateras till såväl skolans arbete med normer och värden som kvaliteten på undervisningen. Huvudmannen och rektorn har ett ansvar för att ge lärare goda förutsättningar att bedriva en undervisning som präglas av trygghet och studiero.

Förskoleklassen

Förskoleklassen utgör en del av grundskolans verksamhet och därmed bedrivs ett aktivt arbete inom området normer och värden. Inom bildningsförvaltningen finns ett nätverk för samtliga förskoleklasser med en representant från varje förskoleklass. Under läsåret 2017/2018 har nätverket arbetat med området likvärdighet i planering samt fortsatt utvecklingsarbetet med elevers delaktighet. Se vidare under området *Barn och elevers ansvar och inflytande*.

Fritidshemmet

Fritidshemmet utgör en del av grundskolans verksamhet och därmed bedrivs det också inom fritidshemmet ett aktivt arbete inom normer och värden. För att öka kvaliteten i fritidshemsverksamheten har karriärtjänster i form av fritidshemsutvecklare inrättats. Dessa har i uppdrag att på ett övergripande plan stödja och arbeta för att utveckla fritidshemsverksamheten inom kommunens samtliga fritidshem. Under läsåret 2017/2018 har ett särskilt fokus legat på likvärdighet och digitalisering. Se vidare under avsnittet *Kunskaper utveckling och lärande*.

Skolenkät årskurs 5 och 9

Skolinspektionen genomförde under höstterminen 2017 skolenkäten för elever i årskurs 5 och 9. Under läsåret 2016/2017 genomförde bildningsförvaltningen motsvarande enkät för att kunna följa upp och jämföra med nationella mått och över tid.

Ett högt värde innebär att eleverna anser att det finns ett fungerande arbete på skolan utifrån en bedömning på en skala från 1-10.

Analys

Enkätresultaten i Trelleborgs kommun avseende trygghet och studiero har sjunkit jämfört med föregående läsår och är sämre jämfört med nationella mått. Av resultaten framgår att elevernas uppfattning skiljer sig åt i en jämförelse mellan olika skolor inom kommunen. Eleverna i årskurs 5 har också generellt sett en mer positiv uppfattning jämfört med elever i årskurs 9 men det bör tilläggas att det i årskurs 5 skett en större försämring av resultaten jämfört med årskurs 9 avseende läsåret 2017/2018.

Eleverna ser generellt sett skolan som trygg men ett utvecklingsområde är att eleverna inte anser sig ha studiero under lektionerna. Detta gäller både årskurs 5 och 9. Studiero innebär inte att det ska råda tystnad under lektionerna, utan att det ska finnas goda förutsättningar för dialog och gemensamma reflektioner kring det som studeras. Elevaktiva klassrum med lärande i fokus är

avgörande för att elever ska kunna utveckla kunskaper och förmågor inom ramen för undervisningen. En viktig uppgift för skolan är att motivera och stimulera eleverna att lära och göra sitt bästa. En stor utmaning på nationell såväl som på lokal nivå handlar om motivation och lust att lära. Kopplat till trygghet och studiero handlar det om att det främjas av tydliga lektionsstrukturer och av ett tydligt ledarskap i klassrummet. Att undervisningen har ett tydligt fokus och är varierad är faktorer som tillsammans med en trygg och stödjande lärandemiljö ger goda möjligheter för eleverna att följa undervisningen.

För att förbättra tryggheten och studieron kommer grundskolan att:

- under läsåret 2018/2019, genom statsbidraget för en likvärdig skola, satsa på att förbättra tryggheten och studieron genom exempelvis förstärkning av personal i verksamheterna, så som kurator och socialpedagog, samt genom förvaltningsövergripande utbildningsinsatser,
- fortsättningsvis arbeta för att i ökad grad involvera eleverna i analysen av enkätresultaten,
- genom kollegialt lärande analysera resultaten i förhållande till elevernas synpunkter, för att på så sätt kunna vidta lämpliga åtgärder, samt
- genom kollegialt lärande och verksamhetsbesök följa upp studiero i förhållande till undervisningen som bedrivs utifrån perspektivet inkluderande lärmiljöer.

4.1.3 Gymnasieskola

Indikator	2016/2017	2017/2018	Nationellt 2017/2018
I min skola följer eleverna de ordningsregler som finns åk2		5	5,9
I min skola är vi elever med och bestämmer vilka ordningsregler vi ska ha åk2		4,5	5
Mina lärare ser till att ordningsreglerna på skolan följs åk2		6,6	7
Jag har studiero på lektionerna åk2		4,8	6,2
På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet (-) åk2		4,2	5,4
Mina lärare ser till att det är studiero på lektionerna åk2		5,5	6,4
I min skola finns det elever som jag är rädd för (-) åk2		7,8	8,3
I min skola finns det personal som jag är rädd för (-) åk2		8,1	8,4
Jag känner mig trygg i skolan åk2		7,2	8,2

Skolenkät åk 2

Skolinspektionens skolenkät för årskurs 5, 9 och gymnasiets årskurs 2 genomfördes under höstterminen 2017. Ingen motsvarande enkät har dessförinnan gjorts på kommunnivå avseende gymnasiet, något som kommer att implementeras framgent.

Ett högt värde innebär att eleverna anser att det finns ett fungerande arbete på skolan utifrån en bedömning på en skala från 1-10.

Analys

Enkätresultaten för Söderslättsgymnasiet avseende trygghet och studiero skiljer sig i alla delar från de nationella resultaten med något sämre resultat jämfört med nationella mått mätt. Eleverna på gymnasiet har dock generellt sett en mer positiv inställning till skolans arbete inom området jämfört med årskurs 9. En påverkansfaktor kan vara att eleverna inom gymnasiet har gjort ett aktivt val av utbildning utifrån intresse och mål.

Inom gymnasieskolan är fortsatt ett utvecklingsområde att eleverna inte anser sig ha tillräcklig studiero under lektionerna. Studiero innebär inte att det ska råda tystnad under lektionerna, utan att det ska finnas goda förutsättningar för dialog och gemensamma reflektioner kring det som studeras. Elevaktiva klassrum med lärande i fokus är avgörande för att elever ska kunna utveckla kunskaper och förmågor inom ramen för undervisningen.

En viktig uppgift för skolan är att motivera och stimulera eleverna att lära och göra sitt bästa. En stor utmaning på nationell såväl som på lokal nivå inom såväl grund- som gymnasieskolan handlar om motivation och lust att lära. Kopplat till trygghet och studiero handlar det om att det främjas av tydliga lektionsstrukturer och av ett tydligt ledarskap i klassrummet. Att undervisningen har ett tydligt fokus och är varierad är faktorer som tillsammans med en trygg och stödjande lärandemiljö ger goda möjligheter för eleverna att följa undervisningen.

För att förbättra studieron kommer man inom gymnasieskolan att:

- Arbeta för att i ökad grad involvera eleverna i analysen av enkätresultaten, exempelvis genom programråd eller fokusgrupper.
- Genom kollegialt lärande analysera resultaten i förhållande till elevernas synpunkter, för att på så sätt kunna vidta lämpliga åtgärder
- Genom kollegialt lärande följa upp studiero i förhållande till undervisningen utifrån perspektivet inkluderande lärmiljöer.
- Skolledningen kommer under höstterminen 2018 genomföra lektionsbesök inom samtliga program.
- Skolledningen ska terminsvis följa upp och utvärdera arbetet.

4.2 Grundläggande värden och likabehandling

Den 1 januari 2017 trädde nya regler om aktiva åtgärder mot diskriminering i kraft i 3 kap. diskrimineringslagen. Kravet på att ha en likabehandlingsplan har tagits bort, men kraven på ett aktivt arbete för att förebygga och vidta åtgärder mot diskriminering har förtydligats ytterligare. De nya reglerna gäller för förskolan, skolan och annan verksamhet som regleras i skollagen och finns i diskrimineringslagen.

Arbetet med likabehandling är en del av värdegrundsarbetet inom samtliga skolformer. Likabehandling handlar om att aktivt främja alla barns och elevers lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov och de ska ges det stöd och den stimulans de behöver i sitt lärande och personliga utveckling. Värdegrundsuppdraget är centralt och avgörande utifrån utbildningsväsendets ansvar att genom att bidra till att elever växer upp till demokratiska, ansvarstagande människor och på så sätt påverka framtidens samhälle.

Skolans demokratiska uppdrag handlar både om att tillvarata elevernas rättigheter, ge kunskaper om demokratins förutsättningar, innehåll och form samt bedriva undervisning genom demokratiska arbetsformer. Elevernas rättigheter i skolan utgår från samma grundläggande demokratiska värderingar som samhället i övrigt vilar på, värderingar som också tydligt framgår av de internationella konventioner som Sverige anslutit sig till. Värdegrundsarbetet sker överallt och hela tiden. Barn och elever ska känna sig trygga och få vara som de vill vara. De ska kunna påverka sin

egen skolsituation genom delaktighet och inflytande och samtidigt utveckla förmågor för att aktivt kunna verka i demokratin.

För att bildningsnämnden ska kunna säkerställa att samtliga utbildningsverksamheter har en aktuell plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier samt att verksamheternas planer innehåller de delar som föreskrivs i skollagen, skapade bildningsförvaltningen en gemensam mall för planen i Stratsys med tillhörande anvisningar för respektive område under läsåret 2016/2017. Denna är implementerad inom samtliga nivåer och ska fortsatt användas i arbetet med likabehandling.

Mycket av det främjande och förebyggande arbete som bedrivs i verksamheterna handlar om att inom enheten skapa samsyn och ett gemensamt förhållningssätt, att ständigt arbeta med värdegrunden inom ramen för samtliga ämnen/arbetsområden/teman/kurser, i vardagen riktat mot alla barn och elever. Detta görs genom att exempelvis genomföra värderingsövningar utifrån identifierade behov, eller att vuxna har uppsikt över platser som barnen/eleverna upplever som otrygga, eller att ge pojkar och flickor lika mycket utrymme och inflytande.

4.2.1 Förskola

Indikator	2016/2017	2017/2018	Riket 2017/2018
Mitt barn uppmuntras i att utveckla sina sociala förmågor (t.ex. empati, ansvarskänsla, tolerans och omtanke inför andra)	8,6	8,4	
På mitt barns förskola ges flickor och pojkar samma förutsättningar	8,6	8,4	
Personalen på förskolan bemöter mitt barn på ett respektfullt sätt	8,7	8,5	

Bildningsförvaltningen genomförde för andra året i rad en föräldraenkät, våren 2018, där frågor om grundläggande värden och likabehandling finns med. Föräldraenkäten utgör en viktig del när det gäller att synliggöra hur föräldrar upplever förskolans arbete samt för att synliggöra samarbetet mellan förskola och vårdnadshavare. Enkäten ger vårdnadshavare möjlighet att lämna synpunkter på verksamheten och kan därigenom få ett inflytande över förskolans verksamhet.

Ett högt värde innebär att föräldrar anser att det finns ett fungerande arbete inom förskolan utifrån en bedömning på en skala från 1-10.

Förskoleverksamheten ska på ett medvetet sätt utformas så att flickor och pojkar får möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar. Jämställdhet är en viktig grund och förutsättning för ett demokratiskt samhälle. Forskning visar att det finns en risk att könsstereotypa föreställningar kan reproduceras och öka istället för att de synliggörs och ifrågasätts, om jämställdhetsuppdraget genomförs på ett omedvetet sätt.

Analys

En analys av resultaten visar att förskolorna arbetar aktivt med likabehandling, men enkätsammanställningen visar dock att samtliga föräldrar inte är lika positiva till sin förskolas arbete med jämställdhet. Detta kan vara en indikation på att förskolorna kan behöva utveckla hur de systematiskt arbetar med genusperspektiv vid genomförande av aktiviteter, planering av miljö och material eller i samtal om förhållningssätt. Arbetet med att i den fria leken inspirera och vägleda flickor och pojkar så att deras möjlighet att pröva olika miljöer och material breddas och varieras kan utvecklas i delar. Sedan handlar det också om hur förskolorna synliggör det arbete som görs i

förhållande till jämställdhetsuppdraget för föräldrarna.

För att stärka likvärdigheten i arbetet kommer förskolan att:

- vid behov av kompetensutveckling tillse att det möjliggörs.
- arbeta för att skapa större förtrogenhet med och gemensamt tolka jämställdhetsuppdraget i förskolans läroplan, så att förskolorna på vetenskaplig grund och utifrån beprövad erfarenhet utvecklar ett aktivt och systematiskt jämställdhetsarbete med utgångspunkt i läroplanens uppdrag.
- arbeta med fokusområdet normer och värden utifrån inkluderande lärmiljöer.

4.2.2 Grundskola

Indikator	2016/2017	2017/2018	Riket 2017/2018
I min skola respekterar vi varandra- åk5	6,9	6,9	7,3
Mina lärare är rättvisa mot oss elever- åk5	7,5	7,3	7,9
I min skola finns det elever som jag är rädd för (-)- åk5	8,3	7,9	8,1
I min skola finns det vuxna som jag är rädd för (-)- åk5	8,9	8,6	8,8
I min skola pratar vi om mänskliga rättigheter - åk9	6,5	6,3	6,5
I min skola pratar vi om jämställdhet mellan könen - åk9	5,6	5,4	5,2
I min skola får jag öva på att göra etiska ställningstaganden - åk9	5,4	5,8	5,8
Mina lärare ger killar och tjejer samma förutsättningar - åk9	5,7	6	6,7
I min skola respekterar vi varandras olikheter - åk9	5,3	5,3	6,3
I min skola respekterar elever och lärare varandra - åk9	5,5	5,1	5,9
Trivselenkät			

Skolenkät årskurs 5 och 9

Skolinspektionens skolenkät för för årskurs 5 och 9 genomfördes under höstterminen 2017. Motsvarande enkät genomfördes i Trelleborgs kommun vårterminen 2017 så att jämförelser kan göras årsvis. Ett högt värde innebär att eleverna anser att det finns ett fungerande arbete på skolan utifrån en bedömning på en skala från 1-10.

Resultat

Resultaten visar i delar både på några försämrade resultat och i andra delar något förbättrade för både årskurs 5 och 9 dock inom felmarginalerna. Utifrån hur eleverna i såväl årskurs 5 och 9 har svarat behöver skolans arbete med grundläggande värden utvecklas.

För att vidta lämpliga åtgärder för att förbättra elevernas upplevelse av skolornas värdegrundsarbete kommer grundskolorna att:

- under läsåret 2018/2019, genom statsbidraget för en likvärdig skola, satsa på att förbättra tryggheten och studieron genom exempelvis förstärkning av personal i verksamheterna, så som kurator och socialpedagog, samt genom förvaltningsövergripande utbildningsinsatser,
- Genom kollegialt lärande följa upp skolornas arbete med grundläggande värden, utifrån perspektivet inkluderande lärmiljöer.
- Analysera enkätresultaten med stöd av elever.
- Implementera de nya skrivningarna i läroplanens kapitel ett och två vilka gäller från 1 juli 2018.

4.2.3 Gymnasieskola

Indikator	2016/2017	2017/2018	Riket 2017/2018
I min skola pratar vi om mänskliga rättigheter åk2		6,1	7
I min skola pratar vi om jämställdhet mellan könen åk2		5,1	5,9
I min skola får jag öva på att göra etiska ställningstaganden åk2		5,9	6,1
Mina lärare ger killar och tjejer samma förutsättningar åk2		7,1	8
I min skola respekterar vi varandras olikheter åk2		5,9	7,2
I min skola respekterar elever och lärare varandra åk2		6,2	7,1

Skolenkät årskurs 2

Skolinspektionens skolenkät för för årskurs 5, 9 och gymnasiet årskurs 2 genomfördes under höstterminen 2017. Ingen motsvarande enkät har gjorts på kommunnivå avseende gymnasiet, något som kommer att implementeras framgent. Ett högt värde innebär att eleverna anser att det finns ett fungerande arbete på skolan utifrån en bedömning på en skala från 1-10.

Resultat

Resultaten visar att gymnasieeleverna i Trelleborgs kommun generellt sett upplever att skolans arbete med grundläggande värden på skolan och i undervisningen behöver utvecklas.

För att vidta lämpliga åtgärder för att förbättra elevernas upplevelse av skolans värdegrundsarbete kommer gymnasieskolan att:

- Analysera enkätresultaten med stöd av elever.
- Genom kollegialt lärande följa upp arbetet med grundläggande värden utifrån perspektivet inkluderande lärmiljöer.
- Analysera vilka skillnaderna är mellan de olika programmen och vidta åtgärder därefter
- Förtydliga lärares uppdrag enligt gällande lagstiftning utifrån samtliga delar under normer och värden.
- Intensifiera och utveckla arbetet med plan mot kränkande behandling i samtliga rektorsområden, samt genomföra terminsavstämning vid höstterminen 2018 slut.

4.3 Arbetet att motverka och förhindra kränkande behandling

Kränkande behandling, diskriminering och trakasserier får inte ske inom bildningsförvaltningens verksamheter. De signaler om att ett barn eller en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier ska skyndsamt anmälas av personal till förskolechef/rektor som i sin tur skyndsamt ska anmäla vidare till huvudmannen. Därefter ska förskolechef/rektor på delegation från bildningsnämnden tillse att det skyndsamt genomförs en utredning av händelsen och om utredningen visat att kränkande behandling, diskriminering och/eller trakasserier har förekommit ska förskolechef/rektor tillse att åtgärder vidtas för att förhindra att det sker igen.

Nedan redovisas resultat av bildningsförvaltningens uppföljning av anmälningar till huvudmannen med tillhörande återrapportering för perioden 1 juli 2017 till 30 juni 2018, antal klagomålsärenden och tillsynsärenden inom området för perioden. Under respektive verksamhets område i detta avsnitt följer sedan resultat från förskole- och skolenkäter genomförda läsåret 2017/2018 som rör frågor kring området.

Anmälningar från förskolechef/rektor till huvudman och återrapportering

Under perioden 2017-07-01 – 2017-12-31 har 807 anmälningar om kränkande behandling, diskriminering och trakasserier rapporterats till bildningsnämnden i egenskap av huvudman för de kommunala utbildningsverksamheterna. Nedan visas statistiken uppdelad terminsvis.

Av totalt 436 anmälningar höstterminen 2017:

Antal/skolform:

0 anmälningar från förskolan

421 anmälningar grundskolan/grundsärskolan

15 anmälningar från gymnasieskolan/gymnasiesärskolan/vuxenutbildning

Vad anmälan avser:

418 anmälningar avser kränkande behandling, 259 pojkar, 174 flickor, 3 ej angett kön

0 diskriminering

3 trakasserier, 2 pojkar, 1 flicka

15 sexuella trakasserier, 15 flickor

429 anmälningar, elev-elev

7 anmälningar, personal-elev

3 anmälningar avser kränkande behandling i sociala medier

Av totalt 436 anmälningar har kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier konstaterats i 242 ärenden och skäliga åtgärder har vidtagits för att säkerställa att kränkande behandling upphör och inte återupprepas. I 34 ärenden har utredningen visat att kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier inte förekommit och ärendet därför omedelbart avslutats. Därav återstår 160 anmälningar där återrapportering inte skett.

Anmälningarna som inkommit visar, på en övergripande nivå, att de platser där kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier främst förekommer är på skolgården, i klassrum och i korridorer. Detta skiljer sig dock åt mellan enheterna.

Av totalt 371 anmälningar vårterminen 2018:

Antal/skolform:

2 anmälningar från förskolan

357 anmälningar grundskolan/grundsärskolan

11 anmälningar från gymnasieskolan/gymnasiesärskolan/vuxenutbildning

Vad anmälan avser:

anmälningar avser kränkande behandling, 207 pojkar, 159 flickor, 5 ej angett kön

0 diskriminering

2 trakasserier, 2 flickor

13 sexuella trakasserier, 11 flickor, 2 pojkar

357 anmälningar, elev-elev

14 anmälningar, personal-elev

11 anmälningar avser kränkande behandling i sociala medier elev/elev

Av totalt 371 anmälningar har kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier konstaterats i 164 ärenden och skäliga åtgärder har vidtagits för att säkerställa att kränkande behandling upphör och inte återupprepas. I 18 ärenden har utredningen visat att kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier inte förekommit och ärendet därför omedelbart avslutats. Därav återstår 189 anmälningar där återrapportering inte skett.

Anmälningarna som inkommit visar, på en övergripande nivå, att de platser där kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier främst förekommer är på skolgården, i klassrum och i korridorer. Detta skiljer sig dock åt mellan enheterna.

Antal tillsyns- och klagomålsärenden som rör kränkande behandling, diskriminering och trakasserier läsåret 2017/2018

Skolinspektionen/Barn- och elevombudet

5

Klagomål

4

Under perioden 1 juli 2017 till 20 juni 2018 tog huvudmannen emot och utredde totalt nio ärenden gällande upplevd kränkande behandling via tillsynsmyndigheterna eller förvaltningens klagomålshantering. Fem ärenden var tillsynsärenden och fyra utgjorde klagomål. Av de fem tillsynsärendena ledde samtliga till förelägganden. Föreläggandena gällde att personal inte hade anmält uppgifter om upplevd kränkande behandling till rektor, samt att rektor inte anmält uppgifter om upplevd kränkande behandling till huvudmannen tillräckligt skyndsamt. Vidare gällde ett föreläggande att plan mot kränkande behandling inte hade upprättats på skolenheten.

Avseende de till huvudmannen inkomna klagomålsärendena om upplevd kränkande behandling hanterades de helt i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. 10 § skollagen och såväl anmälan till huvudman, utredning och åtgärder vidtogs. Skolan följde även upp att åtgärderna hade gett avsedd effekt och höll uppföljningssamtal med berörda elever.

Prioriterade utvecklingsområden avseende kränkande behandling, diskriminering och trakasserier presenteras nedan under respektive verksamhet.

4.3.1 Förskola

Indikator	2016/2017	2017/2018	Nationellt 2017/2018
I mitt barns förskola är det tydligt att kränkande behandling inte accepteras	8,2	7,9	

Förskolan

Bildningsförvaltningen genomförde för andra året i rad en föräldraenkät, våren 2018, där frågor om förskolans arbete att motverka kränkande behandling finns med. Föräldraenkäten utgör en viktig del i samarbetet mellan förskola och vårdnadshavare och enkäten ger vårdnadshavare möjlighet att lämna synpunkter på verksamheten och kan därigenom få ett inflytande över förskolans verksamhet. Ett högt värde innebär att föräldrar anser att det finns ett fungerande arbete inom förskolan utifrån en bedömning på en skala från 1-10.

Resultat

Förskolorna bedriver ett aktivt arbete när det gäller arbetet att motverka och förhindra kränkande behandling. Resultaten på övergripande nivå är goda men med en liten försämring av resultaten i föräldraenkäten. Vid en jämförelse mellan olika förskolor inom kommunen framgår också att vårdnadshavarnas uppfattning skiljer sig åt mellan förskoleenheterna. Förskolorna är samstämmiga i att de behöver arbeta med att förbättra kommunikationen med vårdnadshavarna för att såväl involvera dem i arbetet som att informera om arbetet som sker på förskolorna.

Utifrån resultaten på enkäten inom området kommer förskolan att:

- gå igenom och analysera skillnaderna i vårdnadshavarnas uppfattning beror på när det gäller hur tydligt det är att kränkande behandling inte accepteras.
- utveckla arbetet med plan mot kränkande behandling, där såväl vårdnadshavare som barn ska göras delaktiga.
- utveckla arbetet med att tillse att varje signal om att kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier som rör barn/barn eller personal/barn anmäls till huvudmannen samt utreds och åtgärdas.

4.3.2 Grundskola

Indikator	2016/2017	2017/2018	Nationellt 2017/2018
De vuxna på skolan reagerar om de får reda på att någon har varit elak mot en elev- åk5	7,4	7,4	7,9
Jag vet vem på skolan jag kan prata med om någon har varit elak mot en elev- åk5	8,2	8,1	8,4
Min skola arbetar aktivt med att förhindra kränkande behandling - åk9	5,7	5,7	6,4
De vuxna på skolan reagerar om de får reda på att en elev blivit kränkt - åk9	6,1	5,8	6,6
Jag vet vem på skolan jag kan prata med om någon har varit elak mot en elev - åk9	6,8	7,1	7,2
Trivselenkät			

Grundskolan

Skolenkät årskurs 5 och 9

Skolinspektionens skolenkät för årskurs 5 och 9 genomfördes under höstterminen 2017. Motsvarande enkät genomfördes i Trelleborgs kommun vårterminen 2017 så att jämförelser kan göras årsvis. Ett högt värde innebär att eleverna anser att det finns ett fungerande arbete på skolan utifrån en bedömning på en skala från 1-10.

Analys

Resultaten visar på att resultaten för grundskolorna i Trelleborg i stort överensstämmer med nationella mått, men att området skattas lågt, framförallt i årskurs 9. Alla barn och elever har rätt att lära och utvecklas i en trygg miljö och bemötas med respekt. Skolan och annan verksamhet som regleras i skollagen ska vara fri från kränkande behandling. Skolorna bedriver ett aktivt arbete för att förebygga och motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Det är synligt bland annat genom att antalet anmälningar om kränkande behandling till huvudmannen ökat under 2017/2018. Detta ska ses som något positivt då det indikerar att bildningsförvaltningens verksamheter följer skollagens bestämmelser och tar barns och elevers signaler och upplevelser om att kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering kan ha skett på allvar.

Utifrån analysen ovan kommer grundskolan att:

- Analysera elevernas upplevelse när det gäller huruvida vuxna på skolan reagerar om de får reda på att någon varit elak mot någon elev/en elev blivit kränkt.
- Analysera i vilken grad elever i årskurs 9 upplever att skolan arbetar aktivt med att förhindra kränkande behandling.

4.3.3 Gymnasieskola

Indikator	2016/2017	2017/2018	Nationellt 2017/2018
Min skola arbetar aktivt med att förhindra kränkande behandling åk2		6,6	7,1
De vuxna på skolan reagerar om de får reda på att en elev blivit kränkt åk2		6,8	7,3
Jag vet vem på skolan jag kan prata med om någon har varit elak mot en elev åk2		7,2	7,3

Skolenkät åk 2

Skolinspektionens skolenkät för årskurs 5, 9 och gymnasiets årskurs 2 genomfördes under höstterminen 2017. Ingen motsvarande enkät har gjorts på kommunnivå avseende gymnasiet, något som kommer att implementeras framgent. Ett högt värde innebär att eleverna anser att det finns ett fungerande arbete på skolan utifrån en bedömning på en skala från 1-10.

Resultat

Resultaten visar på att resultaten för gymnasieskolan i Trelleborgs kommun i stort överensstämmer med nationella mått, men att området skattas relativt lågt. Alla barn och elever har rätt att lära och utvecklas i en trygg miljö och bemötas med respekt. Skolan och annan verksamhet som regleras i skollagen ska vara fri från kränkande behandling. Gymnasieskolan anger i dialog utifrån kvalitetsarbetet att arbetet med att förebygga och motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering behöver utvecklas när det gäller den förvaltningsövergripande rutinen. Åtgärder vidtas då händelser inträffar, men ett förebyggande arbete som är både systematiskt och

genomgripande behöver utvecklas för att ökad kvalitet och likvärdighet på området ifråga. Gymnasieskolan implementerar just nu de förvaltningsövergripande rutinerna med tillhörande återrapportering, vilket kommer att fortgå och följas upp under 2018/2019.

Utifrån analysen ovan kommer gymnasieskolan att :

- Vidhålla implementeringen av förvaltningens rutin för anmälan, utredning och åtgärder vid kränkande behandling med tillhörande återrapportering
- Analysera elevernas upplevelse när det gäller huruvida vuxna på skolan reagerar om de får reda på att en elev blivit kränkt och vad den låga skattningen grundar sig i och vidta lämpliga åtgärder utifrån vad sådan visar
- Analysera i vilken grad elever upplever att skolan arbetar aktivt med att förhindra kränkande behandling och vad den låga skattningen grundar sig i samt vidta lämpliga åtgärder utifrån vad sådan analys visar

Vidare ska varje rektorsområde:

1. arbeta fram rutinblad för respektive rektorsområde för att säkerställa implementering av rutinerna för kränkande behandling och tydliggörande av dessa för elever, vårdnadshavare och personal.
2. analysera enkätresultaten och ta fram en handlingsplan med stöd av elever och personal. Handlingsplanen ska innefatta åtgärder både i och utanför undervisningen.
3. få utbildning inom området från kvalitets- och myndighetsavdelningen.

5 Kunskaper, utveckling och lärande

Läroplanernas skrivningar om barns och elevers lärande tar avstamp i att stimulera barns nyfikenhet och lust att lära. Förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande genom en rolig, trygg och lärorik verksamhet för alla barn som deltar i den. Skolan ska vidare ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Skollagen föreskriver att utbildningen ska vara likvärdig, men undervisningen ska också utformas så att den bidrar till att eleven tror på sin förmåga och bibehåller lust till ett livslångt lärande.

5.1 Förskolan

Indikator	2016/2017	2017/2018
Mitt barn stimuleras till utveckling och lärande i förskolan	9,3	9
Personalen på förskolan väcker mitt barns lust att lära	8,1	7,9
När mitt barn lär sig något nytt i förskolan vill hon/han lära sig mer om det	7,7	7,6
Förskolan ger mitt barn en väl avvägd blandning av aktiviteter och vila under dagen.	8,3	8,1
Erbjuds en god miljö för lek och lärande	8	7,7

Till skillnad från vad som gäller i skolan finns inga prestationskrav på barnen i förskolan. Avsikten är inte att anpassa förskolan till grundskolans arbetssätt utan förskolans särart, där lärande, fostran och omsorg bildar en helhet ska bevaras. Alla barn i förskolan har lika rätt till en god utbildning, där förskolan lägger en viktig grund för lärande, olika undervisningssammanhang och lust till ett livslångt lärande. En god utbildning i förskolan innebär att varje barn ges förutsättningar att utvecklas och lära genom medveten undervisning, det vill säga målstyrda processer, som syftar till utveckling och lärande utifrån de mål som förskolan ska sträva efter.

Förskolorna i Trelleborgs kommun har god tillgång till förskollärare med pedagogisk högskoleexamen. Det är en medveten och långsiktig satsning för att säkerställa såväl god omsorg som hög undervisningskvalitet och medvetet arbete för att utveckla barns lärande och lust till lärande i förskolan. Att satsa på hög och likvärdig kvalitet i förskolan, vari andelen förskollärare är en av flera viktiga faktorer, är att investera i barns och elevers framtid.

Bildningsförvaltningen har för andra året i rad genomfört en föräldraenkät, våren 2018, där frågor om kunskaper, utveckling och lärande finns med. Ett högt värde innebär att föräldrar anser att det finns ett fungerande arbete inom förskolan utifrån en bedömning på en skala från 1-10.

Analys

Resultaten från föräldraenkäten visar att vårdnadshavarna fortsatt anser att förskolan bedriver ett särskilt gott arbete när det gäller att stimulera barn till utveckling och lärande. Dock visar resultaten på en övergripande nivå något lägre siffror mot föregående års enkät. Enkätresultaten visar också att vårdnadshavarnas uppfattning om i vilken grad förskolan bedriver ett medvetet och gott arbete för att stimulera barns lärande och utveckling skiljer sig åt vid en jämförelse förskolorna emellan.

Kvalitetsindikationernas värden har under 2017/2018 ökat i såväl matematik som språk, men upplevelsen hos vårdnadshavarna, genom föräldraenkäten, visar inte detsamma. Detta beror troligtvis på att förskolorna inte kommunicerat med vårdnadshavare om vad de gör. Ett utvecklingsområde för samtliga förskolor är att det behöver ske en skiftning i språket och i kommunikationen med vårdnadshavare. En tydlig strategi i arbetet är medarbetare som ambassadörer. Förskolorna behöver bli bättre och tydliga på att kommunicera i olika forum, så som unikum och på föräldraträffar. Fokus ska alltid vara på att öka kvaliteten inom undervisning, utveckling och lärande.

Alla förskolor arbetar även med grönflagg och har certifieringar. Arbetet har gett effekt på barnens kunskaper inom hållbar utveckling och kommer under läsåret 2018/2019 att utvecklas och fördjupas ytterligare.

För att öka en god och likvärdig kvalitet kommer förskolan att:

- Fortsätta bedriva arbetet som påbörjats genom deltagande i Ifous programmet "undervisning i förskolan", vilket idag har börjat implementeras i samtliga enheter
- Att genom förskolenätverket och kollegialt lärande skapa samsyn kring kvalitetsindikatorerna i skattningsverktyget. På så sätt skapas ett likvärdigt bedömningsunderlag när det gäller förskoleverksamhetens kvalitet.
- Utifrån förskolenätverket kommer förskolorna framöver att genomföra skattningar på varandras förskolor, för att uppnå högre grad av objektiv bedömning av kvalitet.

Detta för att bygga upp en medvetenhet och en samsyn när det gäller kvalitetsaspekter inom förskolans uppdrag och verksamhet, vilket i förlängningen även ska leda till att förskolorna genomför pedagogbedömningar i varandras verksamheter. Syftet är att synliggöra och utveckla varandras förmåga att fånga och utveckla lärandet inom ramen för vardagssituationerna.

Nyanlända barn i förskolan

Även om barn i förskolan inte omfattas av skollagens definition av *Nyanlända*, följer bildningsnämnden upp barn/elever som nyligen bosatt sig i Sverige inom bildningsförvaltningens *samtliga* verksamheter. Detta för att ge bildningsnämnden en överblick av hur samtliga verksamheter stödjer dessa barns/elevs utveckling och lärande, oberoende av om de omfattas av skollagens definition eller inte.

Inom förskolan togs det under 2016/2017 fram en handlingsplan för mottagandet av nyanlända barn i förskolan och samtidigt dokumenterade riktlinjer för flerspråkighet och modersmålsstöd i förskolan. Handlingsplanen för mottagandet syftar till att säkerställa en likvärdighet i Trelleborgs förskolor när det gäller möten och mottagandet av nyanlända barn och deras vårdnadshavare i förskolan, men syftet är framför allt en trygg start för nyanlända familjer i mötet med kommunens förskolor.

Utgångspunkten för riktlinjerna som tagits fram för flerspråkighet och modersmålsstöd i förskolan är att barnets språk stimuleras bäst när det får användas i, för barnet, meningsfulla sammanhang. Riktlinjerna ger samtlig personal vägledning och tips på hur flerspråkighet och barnets modersmål kan stimuleras, även med hänvisning till hjälpmedel som appar och liknande. Ett språkmedvetet arbete, där modersmålsstödet integreras i förskolans pedagogiska verksamhet, bedrivs av samtliga pedagoger i Trelleborgs kommuns förskolor under hela dagen. Det stärker barnens språkliga och identitetsmässiga utveckling.

Förskolans uppföljning av arbetet visar att de flesta nyanlända barnen snabbt tillgodogör sig förskolans undervisning, blir en given del i det sociala sammanhanget och utvecklas väl. Under barnets första tid i verksamheten ställs det stora krav vuxenstöd och i de fall som barnets språk inte utvecklas som förväntat, tar personalen kontakt med modersmålsenheten och specialpedagoger.

De goda resultaten visar att förskolan behöver fortsätta det goda arbete som bedrivs och se till att pedagogerna fortsatt utvecklar det språkstödande arbetet under hela dagen.

Undervisning i förskolan (UNDIF)

Trelleborg deltar som en av tio kommuner i FoU-programmet UNDIF som pågår mellan 2016 och 2019. Arbetet i FoU-programmet genomförs som en process under tre år och planeras utifrån de medverkandes frågor och förutsättningar. Kärnan i programmet är det arbete som sker i utvecklingsgrupperna, som består av lärare och skolledare. Minst en gång per termin möts deltagarna i ett gemensamt utvecklingsseminarium för att få ny kunskap och delta i samtal om ämnet.

I och med Trelleborgs deltagande i UNDEF upplever de flesta förskolor att kvaliteten inom verksamheterna har ökat. Det syns genom förskollärarnas och barnskötarnas observationer och den pedagogiska dokumentationen. Under läsåret 2018/2019 sker förankringsarbete i samtliga verksamheter för att det ska implementeras även på de förskoleenheter som inte har varit en del i programmet.

5.2 Förskoleklassen

I Trelleborgs kommun har förskoleklasserna en hög andel pedagogiskt utbildad personal. Det är en medveten satsning för att stödja elevernas lärande och utveckling inom verksamheten.

Undervisningen i förskoleklassen ska syfta till att stimulera elevernas allsidiga utveckling och lärande. I undervisningen ska eleverna erbjudas en variation av arbetssätt, uttrycksformer och lärmiljöer som gynnar övergången från förskola till skola och fritidshem. Undervisningen i förskoleklassen ska förbereda eleverna för fortsatt utbildning.

Riksdagen beslutade att förskoleklassen ska bli obligatorisk från och med 1 januari 2018 och börjar tillämpas från och med höstterminen 2018. Det innebär att barn som är bosatta i Sverige får skolplikt från höstterminen det år då de fyller sex år. Barnens möjligheter och framgångar i skolan grundläggs redan i förskolan och därefter i förskoleklassen. Genom tidiga insatser i förskoleklassen kan alla barn bli sedda och få stöd i sin utveckling och sitt lärande. Förskoleklassen kan dock bara lyckas med sitt uppdrag att förbereda väl för fortsatt utbildning om alla barn faktiskt deltar i verksamheten. Genom att förskoleklassen blir obligatorisk ges samtliga barn i Sverige mer likvärdiga förutsättningar att förberedas för sin fortsatta skolgång.

Bildningsförvaltningen har ett förskoleklassnätverk, som leds av skolledare och där personalrepresentanter från samtliga förskoleklasser deltar. För att utveckla arbetet med barnens utveckling och lärande har deltagarna inom nätverket utarbetat en stödmall för pedagogiska planeringar. Målet är att alla som undervisar i kommunens förskoleklasser ska använda sig av samma rubriker då de planerar sin verksamhet och har gemensam förståelse för vad respektive område bör innefatta för att stödja elevernas lärandeprocess inom förskoleklassverksamheten. På så sätt skapas förutsättningar för större likvärdighet. Under läsåret 2017/2018 har nätverket arbetat med området likvärdighet i planering samt fortsatt utvecklingsarbetet med elevers delaktighet.

Att förskoleklassen blir obligatorisk föranleder behov av att utveckla ett mer specifikt uppföljningssystem för verksamheten, för att säkerställa hög kvalitet och likvärdighet inom samtliga förskoleklassverksamheter inom kommunen.

För att utveckla en likvärdig skola av hög kvalitet kommer förskoleklasserna att:

- utveckla arbetet med digitalisering kopplat till lust att lära,
- utveckla arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd för att tillgodose alla elevers rätt till utbildning,
- arbeta med att tillvarata elevernas intressen och erfarenheter,
- fortsätta arbetet med att utveckla inkluderande lärmiljöer för kommunens samtliga elever

Nyanlända elever i förskoleklassen

På de skolor som tagit emot nyanlända elever i förskoleklassen har arbetet med nyanlända elevers lärande under 2017/2018 fokuserats på *den lärande leken*. Anpassningar görs i form av att pedagogerna agerar goda språkliga förebilder och med god struktur och tydlighet i aktiviteterna. Det pågår ett aktivt och medvetet språkutvecklande arbetet under hela skoldagen. I språkgrupper möts barnen utifrån sina behov och med hjälp av konkret material och begreppsträning ges de den stimulans de behöver för att utvecklas språkligt.

5.3 Fritidshemmet

Andelen årsarbetande med högskoleexamen har inom de kommunala fritidshemsverksamheterna sjunkit rejält. Det råder brist på utbildade fritidspedagoger och rekrytering av behörig personal är centralt för att kunna tillgodose elevernas rätt till en likvärdig utbildning av hög kvalitet. En konsekvens av det faktum att all personal inte är behörig är att utvecklingen av verksamheten kan tappa fart samt att eleverna inom fritidshemmet inte får den utbildning de har rätt till enligt läroplanen. I förhållande till nationella mått ligger dock Trelleborgs kommun fortsatt högt vad gäller pedagogiskt utbildad personal och det pågår flera parallella satsningar för att öka likvärdigheten och kvaliteten på undervisningen i fritidshemmet.

Undervisningen på fritids ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda en meningsfull fritid. Utbildningen inom fritidshemmet kompletterar den i förskoleklassen och skolan genom att lärandet i en högre grad ska vara situationsstyrt, upplevelsebaserat och grupporienterat samt utgå från elevernas behov, intressen och initiativ.

Det finns fritidshemsutvecklare som arbetar med nätverk där samtliga fritidshem deltar. Syftet med nätverket är att skapa samsyn samt arbeta för ökad likvärdighet. Under läsåret 2017/2018 har fokus legat på att implementera kursplanen i nätverket för att säkerställa likvärdiga diskussioner på enhetsnivå. Deltagarna i nätverket har arbetat med reflektionsfrågor vilka arbetats med på enhetsnivå och därefter lyfts i det kommunövergripande nätverket. Fritidshemsutvecklarna ansvarade även under läsåret för att arrangera en kompetensutvecklingsdag för all fritidshemspersonal där följande områden togs upp:

- Framtiden - Framtidsspaning, nuläge
- Regeringens digitaliseringsstrategi - Varför ändringar i läroplanen?
- Nyheter i läroplanen - Vad och var?
- Vad innebär digital kompetens?
- Kunna förstå hur digitaliseringen påverkar samhället och individen.
- Kunna använda och förstå digitala verktyg.
- Ha ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik.
- Kunna lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt med användning av digital teknik.
- Alla fritidshem har efter detta tillfället fått skriva en IKT-plan för respektive enhet.

För att utveckla en likvärdig utbildning i fritidshemmet av hög kvalitet kommer följande områden prioriteras under läsåret 2018/2019:

- Implementera den förvaltningsgemensamma mallen för pedagogisk planering av fritidsverksamheten där den målstyrda processen lyfts fram.
- Inventering av gemensam utvecklingstid för kommunens samtliga fritidshem.
- Fortsätta arbetet med att utveckla inkluderande lärmiljöer för kommunens samtliga elever.

5.4 Grundskolan

Indikator	2016	2017	2018	Nationellt 2017
Elever i åk 3 som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, kommunala skolor, andel (%)	62	51	71,6	64,6
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesproven i SV, Sv2 och MA, kommunala skolor, genomsnittlig andel (%)	66,7	58	58,7	69

Indikator	2016	2017	2018	Nationellt 2017
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%)	70,1	64,5	73,2	73,4
Elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (som eleven läser), kommunala skolor, andel (%)	81,6	75,9	75,5	75,1
Elever i åk 6, betygspoäng i matematik, kommunala skolor, genomsnitt	12,5	11,9	11,9	12,1
Elever i åk 6 med lägst betyget E i svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%)	69,8	71,9	58	59
Elever i åk 6, betygspoäng i svenska som andraspråk, kommunala skolor, genomsnitt	9,4	9,5	7,1	6,3
Elever i åk 6 med lägst betyget E i svenska, kommunala skolor, andel (%)	95	88,5	92	93
Elever i åk 6, betygspoäng i svenska, kommunala skolor, genomsnitt	12,9	11,9	13	12,9
Elever i åk 6 med lägst betyget E i engelska, kommunala skolor, andel (%)	89,4	90,3	88,5	88,1
Elever i åk 9 med lägst betyget E i engelska, kommunala skolor, andel (%)	92	92,3	91	
Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)	77,7	76,5	80,2	70,4
Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (exkl. nyinvandrade och okänd bakgr.), kommunala skolor, andel (%)	80,8	80,7	80,7	78,1
Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)	227,4	231,2	233,6	211,5
Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor (exkl. nyinvandrade och okänd bakgr.), genomsnitt (17 ämnen)	230,2	238,2	234,4	225
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	85,5	84,7	86,6	79,4
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram (exkl. nyinvandrade och okänd bakgr.), kommunala skolor, andel (%)	88,6	88,9	88,5	86,9
Elever i åk. 9 som är behöriga till naturvetenskaps- och teknikprogrammen, kommunala skolor, andel (%)	82,7	83,5	84,3	75,6
Elever i åk. 9 som är behöriga till ekonomi-, humanistiska och	82,2	83	84,7	76,6

Indikator	2016	2017	2018	Nationellt 2017
Samhällsvetenskapsprogrammen, kommunala skolor, andel (%)				
Elever i åk. 9 som är behöriga till estetiska programmet, kommunala skolor, andel (%)	85	84,4	85,9	78,4
Skolarbetet är intressant- åk5	6,5	6,5	6,6	7
Skolarbetet är roligt- åk5	6,1	6,1	6,3	6,7
Skolarbetet gör mig så nyfiken att jag får lust att lära mig mer- åk5	5,9	5,9	6	6,6
Jag kan nå kunskapskraven i skolan om jag försöker- åk5	8,8	8,8	8,3	8,6
Mina lärare hjälper mig i skolarbetet när jag behöver det- åk5	8,6	8,6	8,3	8,6
Skolarbetet är för svårt för mig (-) - åk5	7,7	7,7	6,9	7,3
Jag kan få svårare uppgifter om jag vill- åk5	7	7	6,5	7,1
I min skola finns det extrauppgifter när man är klar- åk5	8,7	8,7	8,6	8,4
På lektionerna får vi diskutera och debattera olika frågor- åk5	7,8	7,8	7,3	7,6
Mina lärare förklarar vad vi ska göra i skolarbetet så att jag förstår - åk5	6,9	6,9	8,2	8,4
Mina lärare förklarar vad vi ska göra i skolarbetet så att jag förstår - åk9	7	7	6,4	6,9
Jag tycker det är svårt att veta vad jag ska klara av i skolan (-) - åk9	5,6	5,6	5,6	5,6
Jag vet vad jag behöver kunna för att nå kunskapskraven i skolan - åk9	6,3	6,3	6,6	6,5
Skolarbetet är intressant - åk9	4,6	4,6	5,3	5,8
Skolarbetet är roligt - åk9	4,4	4,4	4,7	5,1
Skolarbetet stimulerar mig att lära mig mer - åk9	4,7	4,7	5,4	5,7
Mina lärare får mig att tro på mig själv i mitt skolarbete - åk9	5,8	5,8	5,7	6
Mina lärare förväntar sig att jag ska göra mitt bästa - åk9	7,9	7,9	8	8,1
Jag kan nå kunskapskraven i skolan om jag försöker - åk9	8	8	8,4	8,4
Jag kan få extraundervisning om jag skulle behöva det - åk9	6,7	6,7	6,7	6,8
Mina lärare hjälper mig i skolarbetet när jag behöver det - åk9	7,1	7,1	7,2	7,3
Skolarbetet är för svårt för mig (-) - åk9	6,1	6,1	6,5	6,4

Indikator	2016	2017	2018	Nationellt 2017
I min skola finns det extrauppgifter för de som hinner och vill ha det - åk9	6,4	6,4	6,8	7,2
Jag kan få svårare uppgifter om jag vill - åk9	6,8	6,8	6,5	7
Jag får för lite utmanande arbetsuppgifter i skolan (-) - åk9	6,2	6,2	6,2	6
På lektionerna får vi diskutera och debattera olika frågor - åk9	6,1	6,1	6	6,2
I min skola får jag lära mig att argumentera för min sak - åk9	6,2	6,2	6,1	6,2
Mina lärare uppmuntrar oss elever att reflektera över vad vi hör och läser - åk9	6,4	6,4	6	6,5

Ovan redovisas statistik som berör exempelvis nationella prov, betygspoäng, behörighet och skolenkårsresultat. Detta för att synliggöra resultat över tid samt elevers resultat i Trelleborgs kommun jämfört med hur motsvarande resultat ser ut nationellt. Resultaten visas både för samtliga elever i kommunen och exklusive nyinvandrade och elever med okänd bakgrund. Anledningen till det är att nyinvandrade elevers ännu inte tillräckliga kunskaper i svenska språket oftast begränsar deras möjligheter att uppnå kunskapskraven, vilket då får effekt på resultaten på kommunnivå nivå. Nedan kommenteras och analyseras valda delar i förhållande till de satsningar som genomförts inom grundskolan.

Resultat årskurs 3 till 6

Nationella prov årskurs 3

Matematik

När det gäller andelen elever som klarat samtliga delprov nio för ämnesprovet i matematik har trenden med sjunkande resultat vänt i årskurs 3 med en stor ökning från 51% till 71,6% på totalen. Skillnaderna mellan skolenheterna är dock stora och arbetet med att skapa likvärdighet behöver fortgå under läsåret 2018/2019.

Svenska och svenska som andraspråk

Andelen elever som klarat samtliga åtta delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk har vid en jämförelse ökat från 64,5% 2017 till 73,2% 2018 och är nu nästan jämförbart med rikets mått på 73,4%.

Kunskapskrav och betygspoäng årskurs 6

Andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen i årskurs 6 visar på en fortsatt svagt nedåtgående trend. 2015/2016 låg resultatet på 81% för att 2016/2017 sjunka till 75,9 procent (jämför nationellt 75,1%). 2017/2018 ligger resultatet på 75,5%.

Andelen elever med lägst betyget E i svenska har ökat något och ligger på 92% jämfört med föregående läsårs 88,5 procent (jämför nationellt 93%). Andelen elever med som lägst betyg E i svenska som andraspråk har dock kraftigt försämrats från 71,9% till 58%.

Elevernas matematikresultat i årskurs 6 visar på en svagt nedåtgående trend för fjärde året i rad. För analys och utvecklingsområden se området *Nämndens prioriterade mål*.

Resultat årskurs 9

Kunskapskrav

Andelen elever som *uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen* i årskurs 9 visar på en uppgång och ligger på 80,4% jämfört med föregående läsår då siffran var 76,5% (jämför nationellt 70,4%). Motsvarande siffra, exklusive nyinvandrade och elever med okänd bakgrund, ligger fortsatt på 80,7 (jämför nationellt 78,1%).

I årskurs 9 har trenden vänt och visar på svagt förbättrade resultat. Likvärdigheten i resultatutvecklingen mellan skolorna behöver förbättras då några skolenheters resultat sticker ut med färre elever som nått godkänt betyg i ämnet.

För kunskapskrav specifikt i svenska, svenska som andraspråk och matematik se avsnittet *Nämndens prioriterade mål*.

Meritvärde

Elevernas meritvärde har förbättrats genomgående och var 233,6 poäng för 17 ämnen (jämför nationellt 204,7 poäng) Motsvarande siffra, exklusive nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund, var 234,4 poäng (jämför nationellt 225 poäng).

Behörighet till gymnasieskolan

Gymnasieskolan är en frivillig skolform, men trots det påbörjar nästan alla elever i Sverige en gymnasieutbildning efter grundskolan. En anledning till det är att möjligheterna att få ett arbete utan en fullgjord gymnasieutbildning begränsats över tid. En gymnasieutbildning är, enligt all forskning på området, ett av de viktigaste skyddsnäten för individen när det gäller möjlighet till vidare studier, arbete, aktivt deltagande i samhället och folkhälsa.

För de elever som inte uppnått behörighet till nationella program finns möjlighet att studera vid ett av de fem introduktionsprogrammen.

Sedan 2011 är gymnasieskolans behörighetskrav olika för yrkes- och högskoleförberedande program. För studier på yrkesprogram krävs att eleven har som lägst betyg E i svenska eller svenska som andraspråk, matematik och engelska samt minst fem andra ämnen, dvs minst åtta ämnen totalt. För högskoleförberedande program krävs att eleven har som lägst betyg E i svenska eller svenska som andraspråk, matematik, engelska samt minst åtta andra ämnen, dvs minst tolv ämnen totalt. Vilka några av dessa ämnen ska vara beror på vilket högskoleförberedande program det gäller.

Andelen behöriga elever till gymnasieskolans program är genomgående högre jämfört med riket och ligger mellan 84,3-88,5 procent (jämför nationellt 75,6-86,9%). I den analys som genomförts av skolenheterna kan skönjas att elever med problematiskt frånvaro i lägre grad uppnår kunskapskraven. Inför läsåret 2018/2019 kommer bildningsförvaltningen att uppdatera och följa upp implementering av de framtagna riktlinjerna *Att främja närvaro och förebygga frånvaro*. Vidare har ett samverkansavtal mellan socialtjänsten och grundskolan upprättats för att förbättra och utveckla arbetet med tidiga insatser på ett övergripande plan för att på så sätt stödja verksamheterna i deras arbete med individärenden.

Lovskolan

Lovskolan för läsåret 2017/2018 genomfördes på Liljeborgsskolan mellan den 18-29 juni. Elever som riskerade att inte klara kunskapskraven i årskurs 8 och 9 utifrån mitterminsuppdateringen under vårterminen 2018 fick ett erbjudande om lovskola. Fyra lärare rekryterades genom intern annonsering och dessa var legitimerade i bland annat matematik, engelska, svenska och fysik. Totalt fullföljde 49 elever lovskolan.

Andel elever som fått betyg i respektive ämne

Matematik: tio elever

Svenska: tre elever

Engelska: sex elever

Fysik: en elev

Andel elever som genom deltagande i lovskola fått gymnasiebehörighet:

13 elever

Frånvaro

Alla barn i Sverige har skolplikt och en lagstadgad rätt till utbildning. Skolplikten innebär även närvaroplikt, dvs. skyldighet att delta i den utbildning som anordnas om barnet inte är sjukt eller har annat giltigt skäl att utebli. Frånvarostatistiken inom Trelleborgs kommuns grundskolor behöver analyseras vidare. 5,7% av eleverna har en frånvaro omfattande mer än 21% vilket motsvarar 247 elever. På enhetsnivå behöver varje rektor vidta de åtgärder som krävs för att förebygga frånvaro och främja närvaro i skolan. Det finns en tydlig koppling mellan elevernas kunskapsresultat och frånvaro och där har skolan ett stort ansvar att tillgodose varje elevs rätt till utbildning samt att anpassa och ge det stöd utifrån eleven har behov av.

Nyanlända elever i grundskolan

Resultaten för nyanlända elever i årskurserna 6-9 visar på förbättrade resultat för läsåret 2017/2018 jämfört med föregående läsår. För eleverna i årskurs 6 har en förbättring i meritvärde på totalen ökat från 88,9 2016/2017 till 125,2 för läsåret 2017/2018. I årskurs 9 har meritvärdet förbättrats från 104,7 till 136,6 motsvarande år.

Resultaten visar fortsatt att de praktiskestetiska ämnen generellt sett är de ämnen där flest antal elever uppnår kunskapskraven för betyg A-E, men det finns också skillnader i elevernas kunskapsresultat mellan de praktiskestetiska ämnena.

Varje skolenhet följer upp såväl varje enskild elevs kunskapsutveckling som den övergripande bilden av elevernas kunskapsresultat på skolenheten. I Trelleborgs kommun har nyanlända elever goda resultat jämfört med nationellt och en förklaring till det är kartläggningsarbetet som genomförs på Skolintroduktion Trelleborg i samarbete med modersmålsenheten, vilket gör att mottagande lärare får en god bild av elevens förkunskaper och förutsättningar, samt att eleverna snabbt placeras i sin ordinarie klass. Det är i samspel med kamrater som behärskar det svenska språket som elevens språkkunskaper i svenska ges bäst förutsättningar att utvecklas.

Analys

Resultaten visar sammantaget att samtliga verksamheter bedrivit ett aktivt arbete för att utveckla en god undervisning som tar hänsyn till varje elev, parallellt med ett aktivt arbete för att möta och ge ett adekvat lärarstöd till en stor andel nyanlända elever.

Det finns flera samverkande faktorer som påverkat att skolornas resultat i delar visar svag nedgång och i andra delar positiv utveckling. Skolorna har haft svårt att rekrytera behöriga lärare i matematik och byten av lärare, som innebär att kontinuiteten i undervisningen påverkas, påverkar också elevernas resultat. Timplanen för svenska och matematik har utökats i kombination med lågstadiesatsningen. Detta har inneburit fler undervisningstimmar under elevernas allra första skolar. Det i kombination med ökad lärartäthet har gjort att förutsättningarna för lärarstöd i undervisningen ökat för eleverna. Samtliga skolor har deltagit i såväl läslyft och matematiklyft, vilket satt undervisningen och lärarnas analys av undervisningens koppling till elevernas kunskande och resultat i särskilt fokus. De skolor som skapat förutsättningar för och hållit fast vid implementeringsarbetet av matematik- och läslyft visar också på förbättrade och i flera fall mycket goda resultat. Vid de skolor där detta inte gjorts på ett lika tydligt sätt, har det också blivit synligt i elevernas resultat.

Grundskolorna arbetar för att en positiv resultatutveckling. Under 2017-2020 ingår sex av kommunens grundskolor i ett utvecklingsprogram genom IFOUS (innovation, forskning och utveckling i skola och förskola) som heter *Inkluderande lärmiljöer*, kopplat till Högskolan i Borås. Även om inte samtliga grundskolor deltar i detta program så arbetar den lokala styrgruppen för att arbetet ska omfatta alla skolor. Arbetet går under läsåret 2018/2019 in i en implementeringsfas där arbetet ska förankras inom samtliga skolenheter.

Bildningsförvaltningens analys av elevers kunskapsresultat visar att elevernas skrivförmåga har utvecklats i positiv riktning men fortsatt behöver stödjas för att utvecklas samt att elevernas matematikresultat fortsatt är det som i högst utsträckning avgör om eleverna blir behöriga till gymnasieskolan eller inte.

Forskning visar att föräldrars utbildningsbakgrund över tid fått en allt mer avgörande betydelse. Utifrån vad resultaten lokalt visar och vad forskningen framhåller när det gäller betydelsen av föräldrars utbildningsbakgrund, har grundskolorna valt att satsa på att utveckla inkluderande lärmiljöer. Istället för att satsa på att utveckla undervisningen inom ett eller ett par specifika ämnen, gör grundskolan bedömningen att eftersom det är så många samvarierande aspekter som påverkar undervisningen, så behöver samtliga aspekter också beaktas i arbetet med att utveckla undervisningen. Inkluderande lärmiljöer handlar om att skapa goda möten mellan elever med olika bakgrund och förutsättningar. Istället för att elever med olika behov och förutsättningar placeras i olika grupper eller i särskilda miljöer ska skolor och klassrum spegla den mångfald som finns i ett samhälle. Detta är en av grundtankarna bakom det svenska utbildningssystemet, att elever med olika bakgrund ska lära sig av varandra vilket också ska underlätta för dem att senare samverka i samhället. Inom ramen för detta program bedrivs ett strukturerat arbete kring frågan: *Hur säkerställer vi att ledarskapet i undervisningen, elevernas lärmiljö, det sociala sammanhanget, undervisningens innehåll, struktur och organisation ger samtliga elever de förutsättningar de behöver för att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina specifika förutsättningar?* En begränsande faktor i detta arbete är dock skollokaler. Flertalet skollokaler är inte anpassade för dagens undervisning och ger inte tillräckliga förutsättningar att organisera undervisningen utifrån samtliga elevers olika förutsättningar och behov. Ett omfattande arbete kring skollokaler är påbörjat (se avsnitt 2.6).

Under hösten 2017 påbörjade bildningsförvaltningens kvalitetsutvecklare i matematik kartläggning av elevresultat i framför allt högstadieskolorna. Matematikutvecklaren har kartlagt hur skolor arbetar med extra anpassningar och särskilt stöd, observerat undervisningen i matematik och återkopplat resultat till de skolor som besökts. Av observationerna framgår att det finns ett behov av att stärka likvärdigheten när det gäller lärarnas undervisning och skolornas arbete med extra anpassningar och särskilt stöd. Då detta är synligt kopplat till matematik finns det anledning att tro att liknande mönster går att finna även inom andra ämnen.

För att utveckla en likvärdig skola av hög kvalitet kommer grundskolorna att:

- Fortsätta arbetet med att utveckla inkluderande lärmiljöer för kommunens samtliga elever samt skapa former för att det arbete som påbörjats inom de sex deltagande skolorna ska omfatta samtliga skolor
- arbeta systematiskt med att ta fram prognoser för elevernas kunskapsresultat, stödja och utveckla analysen av dessa i förhållande till den undervisning som bedrivs. Detta för att kunna utveckla att undervisning- och undervisningsmiljö i högre grad ska stödja elevernas utveckling och lärande
- utveckla arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd med en särskild satsning på kompetensutveckling av samtliga skolors elevhälsoteam.

Skolenkät årskurs 5 och 9

Skolinspektionen genomförde under höstterminen 2017 skolenkäten för elever i årskurs 5 och 9. Under läsåret 2016/2017 genomförde bildningsförvaltningen motsvarande enkät för att kunna följa upp och jämföra med nationella mått och över tid.

Ett högt värde innebär att eleverna anser att det finns ett fungerande arbete på skolan utifrån en bedömning på en skala från 1-10.

Resultaten av enkäterna visar, i likhet med hur resultaten ser ut nationellt, att eleverna i årskurs 5 generellt svarar mer positivt än eleverna i årskurs 9. Resultaten visar dock att det i stort sett samma frågeområden som får högst respektive lägst resultat för de båda elevgrupperna, oberoende om vi

enbart tittar på resultaten för Trelleborgs kommun eller om vi tittar på resultaten ur ett nationellt perspektiv. Vidare visar resultaten på ungefär samma värden för såväl 2016/2017 som för 2017/2018 inom kommunen. En tolkning kan vara att det finns gemensamma styrkor och utmaningar i det svenska skolsystemet.

Av enkätresultaten för årskurs 5 och 9 framgår att de områden som behöver analyseras vidare och utvecklas i undervisningen, enligt eleverna i de båda årskurserna, är *Veta vad som krävs* och *Stimulans*, i årskurs 9 är det även *Anpassning efter elevens behov* och *Utmaningar*. Områdena *Veta vad som krävs* och *Stimulans* är de områden som eleverna, inte bara i Trelleborg utan generellt i Sverige, skattat särskilt lågt på den 10 gradiga skalan.

5.5 Grundsärskolan

Grundsärskolan är ett alternativ till grundskolan för elever som inte bedöms kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning.

Eleverna i grundsärskolan följer grundsärskolans läroplan och kursplaner. Kursplanerna är anpassade för de elever som går i grundsärskolan, framför allt när det gäller de teoretiska delarna. Det innebär till exempel att naturorienterande ämnen skiljer sig mer från grundskolans ämnen än exempelvis bild. Eleverna i grundsärskolan läser engelska men andra språk, till exempel spanska eller tyska, finns inte som ämne.

Om lärarna bedömer att en elev som läser ämnen i grundsärskolan skulle klara att läsa ett eller flera ämnen efter grundskolans kursplaner kan rektorn besluta om det.

Då grundsärskolan har få elever kan inte resultat redovisas i en övergripande rapport som denna, eftersom det skulle kunna vara möjligt att urskilja enskilda elevers resultat.

Eleverna inom grundsärskolan har, precis som elever inom grundskolan, individuella utvecklingsplaner och en del av eleverna har uppnått betyg i ett eller flera ämnen. Undervisningen anpassas efter varje elevs mål, förutsättningar och behov för att varje elev ska ges möjlighet att utvecklas så långt som möjligt.

5.6 Gymnasieskolan

Indikator	2016	2017	2018	Nationellt 2017
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, kommunala skolor	13,6	13,7	13,6	13,9
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, yrkesprogram kommunala skolor	12,4	12,3	13	13
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, högskoleförberedande program kommunala skolor	14,4	14,4	14,4	14,7
Gymnasieelever med examen inom 3 år, yrkesprogram kommunala skolor, andel (%)	68,4	61,1	67	72,3
Gymnasieelever med examen inom 3 år, högskoleförberedande	77,8	74,2	71	76,6

Indikator	2016	2017	2018	Nationellt 2017
program kommunala skolor, andel (%)				
Gymnasieelever med examen inom 4 år, yrkesprogram kommunala skolor, andel (%)	69	70,2	59	75,9
Gymnasieelever med examen inom 4 år, högskoleförberedande program kommunala skolor, andel (%)	75,9	83	75	82,9
Studieavbrott gymnasieskolan, antal elever åk 1-3	56	66	88	
Mina lärare förklarar vad vi ska göra i skolarbetet så att jag förstår åk2		6,7	6,7	7,1
Jag tycker det är svårt att veta vad jag ska klara av i skolan (-) åk2		5,6	5,6	5,8
Jag vet vad jag behöver kunna för att nå kunskapskraven i skolan åk2		6,6	6,6	6,7
Skolarbetet är intressant åk2		5,8	5,8	6,3
Skolarbetet är roligt åk2		5,3	5,3	5,6
Skolarbetet stimulerar mig att lära mig mer åk2		5,3	5,3	5,9
Mina lärare får mig att tro på mig själv i mitt skolarbete åk2		6,3	6,3	6,4
Mina lärare förväntar sig att jag ska göra mitt bästa åk2		7,8	7,8	8,1
Jag kan nå kunskapskraven i skolan om jag försöker åk2		8,2	8,2	8,4
Jag kan få extraundervisning om jag skulle behöva det åk2		6,9	6,9	7
Mina lärare hjälper mig i skolarbetet när jag behöver det åk2		7,3	7,3	7,6
Skolarbetet är för svårt för mig (-) åk2		6	6	6,1
I min skola finns det extrauppgifter för de som hinner och vill ha det åk2		7,4	7,4	7,2

Indikator	2016	2017	2018	Nationellt 2017
Jag kan få svårare uppgifter om jag vill åk2		7,1	7,1	7,2
Jag får för lite utmanande arbetsuppgifter i skolan (-) åk2		6,4	6,4	6,6
På lektionerna får vi diskutera och debattera olika frågor åk2		6,3	6,3	6,6
I min skola får jag lära mig att argumentera för min sak åk2		6,3	6,3	6,8
Mina lärare uppmuntrar oss elever att reflektera över vad vi hör och läser åk2		6,4	6,4	6,8

Ovan redovisas statistik som berör exempelvis betygspoäng och genomströmning. Detta för att synliggöra resultat över tid samt elevers resultat i Trelleborgs kommun jämfört med hur motsvarande resultat ser ut nationellt. Nedan kommenteras och analyseras valda delar i förhållande till de satsningar som genomförts inom gymnasieskolan.

Att ha genomfört en gymnasieutbildning har en avgörande betydelse för fortsatta studier, långsiktig anställningsbarhet och etablering på arbetsmarknaden. Bland ungdomar som gått högst årskurs 1 eller 2 är andelen etablerade på arbetsmarknaden omkring hälften så stor jämfört med övriga grupper ett år efter att deras jämnåriga gått ut gymnasieskolan. Resultaten visar att ju kortare tid en ungdom går i gymnasieskolan, desto större blir risken att hamna utanför både arbete och vidare studier (*Vad ungdomar gör efter gymnasieskolan – en registerstudie*, s 7). Att bedriva en gymnasieutbildning av hög kvalitet är således angeläget för varje elev inom gymnasieskolan likväl som för samhället som helhet, utifrån ett hållbarhetsperspektiv och ett samhällsekoniskt perspektiv.

Betygspoäng

Betygspoängen efter avslutad gymnasieutbildning har det senaste tre åren legat på ungefär samma nivå i Trelleborgs kommun och ligger också i linje jämfört med riket. Elever vid yrkesprogrammen har över tid förbättrat sina resultat.

Genomströmning

Andelen elever med gymnasieexamen inom 3 år ligger för elever inom yrkesprogrammen på 67% (jämför nationellt 72,3%) och för elever inom högskoleförberedande program på 71% (jämför nationellt 76,6%).

Det innebär att ca 30 procent av de studerande på Söderslättsgymnasiet inte får sin examen efter tre års studier vid skolan.

Resultaten visar att elevernas möjlighet att fortsätta sina studier ett fjärde år inte ger det positiva utfall som kan förväntas. När det gäller andel (%) elever med examen inom 4 år på yrkesförberedande program tar 59 procent sin examen (jämför nationellt 75,9%). Motsvarande siffra för de högskoleförberedande programmen är 75 %, vilket sjunkit över tid (jämför nationellt 82,9%).

Studieavbrott

Under läsåret 2017/2018 avbröt 88 elever sina studier vid Söderslättsgymnasiet. Av dessa gick 66

elever på introduktionsprogrammen och 22 elever på de nationella programmen. Detta är en ökning jämfört med förra läsåret då 66 elever (47 resp. 19) lämnade Söderslättsgymnasiet. 29 elever har flyttat till annan kommun, 23 elever har skrivits ut av rektor, 13 elever har valt att själv avbryta sina studier, 11 elever har bytt till en annan skola och 12 elever har bytt program inom Söderslättsgymnasiet. 33 elever har avbrutit i årskurs 1, 38 elever i årskurs 2 och 17 elever i årskurs 3.

En del av avbrotten beror på att asylsökande fått avslag på sitt uppehållstillstånd och flyttats från kommunen. Det finns även elever som hamnat inom arbetsmarknadspolitiska åtgärder istället för att läsa på gymnasiet. Andra avbrott behöver analyseras närmare av verksamheten.

Har motivationshöjande insatser och särskilt stöd sats in i den utsträckning som eleven haft behov av? Ett tätare samarbete måste ske med alla kompetenser inom elevhälsan för att undvika avbrutna gymnasiestudier.

Genomströmning introduktionsprogram (IM)

Inom gymnasieskolan finns det fem introduktionsprogram. Dessa ska ge obehöriga elever möjlighet att komma in på ett nationellt program eller gå vidare till arbete. Utbildningen är på heltid och eleven följer en individuell studieplan.

På introduktionsprogrammen är den individuella studieplanen mycket viktig eftersom det inte finns något examensmål eller någon programstruktur. Den individuella studieplanen ska klart visa vad utbildningen ska innehålla.

Jämfört med förra årets resultat har fler nyanlända elever uppnått behörighet till nationella program. Olika faktorer har bidragit till resultatet, exempelvis genom införandet av nya arbetssätt och tidiga insatser i form av lovskola.

Definitioner:

IMPRE - preparandutbildning, riktar sig till elever som behöver fler godkända betyg för att kunna börja på ett nationellt program. Utbildningen är anpassad efter elever som är studiemotiverade och snabbt vill bli behöriga.

IMPRO - Programinriktat individuellt program, riktar sig till elever i syfte att så snart som möjligt kunna antas till ett yrkesprogram.

MYRK - Yrkesintroduktion, riktar sig till ungdomar som saknar godkända betyg för behörighet till ett yrkesprogram. Eleven får yrkesinriktad utbildning för att kunna söka till yrkesprogram eller få ett arbete.

IMSPR - Språkintröduktion, riktar sig till ungdomar som nyss anlänt till Sverige. Utbildningen har fokus på svenska språket för att eleven ska kunna gå vidare till något annat program inom gymnasieskolan.

IMIND - Individuellt alternativ, riktar sig till ungdomar som inte har behörighet till ett yrkesprogram och som har kunskapsbrister och svag motivation, eller till ungdomar som vill ha en mer allmänt inriktad utbildning som förberedelse för annan utbildning.

Nyanlända elever

Gymnasieskolans uppföljning av nyanlända elevers kunskapsresultat visar att elevens progressionstakt ökar om elevens kunskaper kartläggs rätt från början, om eleven får studiehandledning på modersmålet, är motiverad och har studievana från hemlandet. Gymnasieskolan har påbörjat ett analysarbete som ska utvecklas vidare avseende hur undervisningen, lärarstödet och arbetsformerna i undervisningen, resurser och stöd från SYV och elevhälsa kan utvecklas vidare. Detta utifrån att verksamheten identifierat att det här är faktorer som bidrar positivt till elevernas progression. Vidare har gymnasieskolan under läsåret 2017/2018

utvecklat ett samarbete med Skolintroduktion Trelleborg vilket kommer fortgå under kommande läsår. Syftet med samarbetet är att implementera Skolverkets kartläggningsmaterial av nyanlända elever för att kunna möta elevernas eventuella behov av stöd.

För de elever som arbetat i sitt hemland och som inte gått i skola förrän de kom till Sverige, har möjligheten att börja studera vid IMYRK haft stor betydelse. Motivationen och progressionen ökade markant då de fick möjlighet att använda sig av och visa sina färdigheter i de praktiska ämnena.

För en del elever är problematisk frånvaro, bristande mående samt andra sociala faktorer sådant som påverkar progression. Här är tidiga insatser och samverkan mellan olika professioner central och ett sådant arbete bedrivs.

Gymnasieskolan behöver utveckla verksamhetens uppföljningsverktyg när det gäller nyanlända elever som studerar vidare vid nationellt program för att säkerställa att utbildningen i samtliga delar ger varje elev det stöd och de förutsättningar hen behöver för att ta sin gymnasieexamen.

Analys

Även om gymnasieskolan är en frivillig skolform, så har en icke fullföljd gymnasieutbildning en sådan avgörande betydelse för den enskilde individens framtid, att det är angeläget att utveckla analysen av utbildningens resultat över lag. Arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd är under utveckling, liksom elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Särskilt viktig är analysen kring genomströmningen på introduktionsprogrammen till vidare studier eller arbete då denna elevgrupp befinner sig i en mer utsatt situation avseende framtida utbildning och anställningsbarhet.

När det gäller introduktionsprogrammen så befinner sig nyanlända elever inte bara inom språkintröduktion utan studerar inom samtliga individuella program. Att inte behärska svenska språket är en anledning till långsammare progression inom introduktionsprogrammen. Vissa elever har inte med sig betyg från hemlandet vilket medför att de behöver komplettera inom vissa områden. I dagsläget är det inte heller synligt hur progressionen ser ut mellan de olika introduktionsprogrammen, vilket ska utvecklas.

För att säkerställa en likvärdig gymnasieutbildning av hög kvalitet kommer gymnasieskolan:

- Genomföra systematiska lektionsobservationer med utgångspunkt i Skolinspektionens observationsschema - för att utveckla undervisningen så att den i ökad grad tillgodoser elevernas olika behov och förutsättningar
- Förstärka analysarbetet när det gäller de olika programmens resultat
- Utveckla arbetet med prognoser för att i ökad grad stödja elever att fullfölja sin gymnasieutbildning
- Utveckla undervisningen och lärmiljön utifrån begreppet "inkluderande lärmiljö"
- Särskilt analysera och utveckla hur den individuella studieplanen följs upp för elever inom introduktionsprogrammen
- Vidareutveckla samverkan med skolintroduktion Trelleborg för kartläggning av elever.
- Analysera enkätresultaten med stöd av elever
- Genomföra en analys av avhoppet från gymnasiet för att säkerställa att färre elever avbryter sina studier.

5.7 Gymnasiesärskolan

Gymnasiesärskolan i Sverige är fyraårig och frivillig och vänder sig till ungdomar med utvecklingsstörning. Varje elev i gymnasiesärskolan ska ha en individuell studieplan. Rektor har ett särskilt ansvar för att skolan tar fram en sådan i dialog med eleven.

Då gymnasiesärskolan har få elever kan inte resultat redovisas i en övergripande rapport som denna,

eftersom det skulle kunna vara möjligt att urskilja enskilda elevers resultat.

Eleverna inom gymnasiesärskolan har, precis som elever inom gymnasieskolan, individuella studieplaner. Undervisningen anpassas efter varje elevs mål, förutsättningar och behov för att varje elev ska ges möjlighet att utvecklas så långt som möjligt.

Samtliga elever vid Söderslättsgymnasiets särskola studerar på individuella programmet (IM). Samtliga elever uppnådde sina mål utifrån de individuella studieplanerna.

Gymnasiesärskolan hade under läsåret 2017/2018 normer och värden som prioriterat utvecklingsområde.

För att utveckla arbetet med ökad kvalitet kommer gymnasiesärskolan att:

- fortsatt utveckla det arbete som påbörjats inom normer och värden
- utveckla arbetet med att analysera elevernas kunskapsutveckling på ett övergripande plan för att identifiera utvecklingsaspekter av undervisningen kopplat till elevgruppen som helhet

5.8 Vuxenutbildning

Indikator	2016	2017	2018	Nationellt 2017
Invånare 20-64 år som deltar i vuxenutbildning , andel (%)	5,3	5		6,3
Elever i kommunal vuxenutbildning som läser grundläggande vuxenutbildning, andel (%)	22,4	24,5		20,3
Elever i kommunal vuxenutbildning som läser gymnasial vuxenutbildning, andel (%)	77,6	75,5		80
Kursdeltagare i gymnasial vuxenutbildning som vid årets slut slutfört kurs, andel (%)	67,8	60,8		71,5
Studieavbrott vux, antal studerande				

5.9 Svenska för invandrare

Indikator	2016	2017	2018	Nationellt 2017
Elever på SFI med 0-6 års utbildning, andel (%)	10	16		21,3
Elever på SFI som klarat högsta kurs på studievägen av nybörjare två år tidigare, andel (%)	41	39,3		46,6
Elever på SFI som fortsätter utbildningen och ej klarar högsta kurs på studievägen av	30	32,9		37,6

Indikator	2016	2017	2018	Nationellt 2017
nybörjare två år tidigare, andel (%)				
Elever på SFI som avbrutit som antingen arbetar eller studerar av nybörjare två år tidigare, andel (%)	47,6	52,9		57,3

Andelen elever med en kortare studiebakgrund har ökat markant inom SFI sedan 2016/2017 . Kontinuerlig dialog sker med arbetsmarknadsförvaltningen kring deltagare vilka förväntas påbörja SFI under kommande månader.

Verksamheten har en kontinuerlig antagning till SFI vilket innebär att det kommer nya deltagare månadsvis samt att varje elev har olika start- och slutdatum beroende på studiebakgrund och progressionstakt.

För att utveckla SFI verksamhetens kvalitet kommer vuxenutbildningen att:

- Effektivisera kursutbudet inom för att kunna erbjuda eleverna studier på såväl dag- som kvällstid.
- Se över möjligheten till SFI-utbildning på distans.
- Medverka i och driva ett projekt i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och familjecentralen Bryggan, vilket syftar till att ge föräldralediga, utrikesfödda kvinnor möjlighet till språkträning. Projektet kommer att drivas med hjälp av medel från Länsstyrelsen.
- Vidareutveckla språkverkstad för att bidra till en ökad grundläggande läs- och skrivutveckling hos de studerande.

6 Barns och elevers ansvar och inflytande

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla barn och elever. I förskolan läggs grunden för att barnen ska utveckla en förståelse för vad demokrati är. Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att uttrycka sina tankar och åsikter, utvecklar sin förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och utvecklar sin förmåga att förstå och handla efter demokratiska principer genom att delta i olika former av samarbeten och beslutsfattande. I skolan ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska stimuleras i att ta aktiv del i att vidareutveckla utbildningen och de ska få information i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas utefter ålder och mognad, men de ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som kan behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Rätten till delaktighet och inflytande handlar inte om att bestämma utan det handlar om att alla får vara en del av en gemenskap där respekt och inkludering utgör ledord i verksamheten.

Inflytandefrågor i förskolan och skolan handlar inte bara om att barn och elever ska ha inflytande över utbildningens innehåll och hur den utförs. Barnen/eleverna ska också få möjlighet att förbereda sig inför framtida inflytande i samhället. Förberedelserna inför framtida inflytande handlar om att bli van vid att delta i viktiga språkliga aktiviteter som till exempel att läsa kritiskt och att debattera.

6.1 Förskola

Indikator	2016/2017	2017/2018	Nationellt 2017
Mitt barn uppmuntras att ta ansvar i förskolan	8,1	8	
Mitt barns åsikter och intressen tas tillvara	8	7,8	

Bildningsförvaltningen har genomfört en föräldraenkät våren 2018 där frågor om ansvar och inflytande finns med. Enkäten genomfördes för första gången våren 2017, varpå det finns jämförelsetal ett år bakåt i tabellen nedan. Några nationella jämförelsemått finns ej att tillgå. Ett högt värde innebär att föräldrar anser att det finns ett fungerande arbete inom förskolan utifrån en bedömning på en skala från 1-10.

Analys

Den övergripande bilden över förskolornas arbete med barns delaktighet i utbildningen är att föräldrarna upplever den som fortsatt god. Förskoleenheternas rapporter visar på att alla förskolor arbetar medvetet med barns inflytande och demokrati. Förskolorna är medvetna om att arbetet kan utvecklas ytterligare vilket lyfts i de kollegiala dialogerna. Det projektinriktade arbetet verkar ge en god effekt på barnens möjlighet till inflytande.

I en jämförelse mellan förskolorna framgår dock att föräldrarnas uppfattning om barnens delaktighet skiljer sig åt mellan olika verksamheter. Detta är något som behöver analyseras vidare då det signalerar att det finns skillnader i hur väl eller i vilken grad förskolorna bedriver ett arbete med barns inflytande. Föräldrarnas svar pekar på att det råder en osäkerhet kring i vilken omfattning deras barn får vara med och påverka undervisningen i förskolan. Detta kan också tolkas som att förskolorna behöver bli bättre på att informera föräldrarna om hur förskolorna faktiskt arbetar och ska arbeta utifrån läroplanens skrivningar kring barns ansvar och inflytande.

Utifrån analysen ovan kommer förskolan att:

- gå igenom och analysera skillnaderna i vårdnadshavarnas uppfattning om hur tydligt det är att förskolan bedriver arbetet med barns inflytande, för att säkerställa ökad likvärdighet
- läsåret 2018/2019 använda skolverkets enkäter med fokus på matematik, språk och trygghet

och studiero.

6.2 Grundskola

Indikator	2016/2017	2017/2018	Nationellt 2017
På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter- åk5	6,8	6,5	6,5
Vi elever har inflytande över undervisningens innehåll - åk9	5	4,6	4,9
På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter - åk9	5,4	5	5,1
I min skola är vi elever med och påverkar vår skolmiljö - åk9	5,2	5,6	5,7

Elevernas möjligheter att lära och utvecklas ökar när lärare utgår från deras intressen och erfarenheter. Därför är det bra med elevinflytande när undervisningen planeras, genomförs och utvärderas. Det är viktigt att både elever och lärare vet vilka frågor som eleverna kan ha inflytande över och inte. Att eleverna har inflytande över utbildningen är inte detsamma som att det är de som fattar besluten. Det är läraren som har ansvaret för att undervisningen behandlar allt som står i kursplanen.

Elevinflytande över undervisningen kan bland annat handla om vilket läromedel som ska användas, i vilken takt och ordning olika uppgifter ska göras, vilka arbetsformer man ska använda för att träna viss förmåga, på vilket sätt en uppgift ska redovisas utifrån syfte och mål.

Skolenkät årskurs 5 och 9

Skolinspektionen genomförde under höstterminen 2017 skolenkäten för elever i årskurs 5 och 9. Under läsåret 2016/2017 genomförde bildningsförvaltningen motsvarande enkät för att kunna följa upp och jämföra med nationella mått och över tid.

Ett högt värde innebär att eleverna anser att det finns ett fungerande arbete på skolan utifrån en bedömning på en skala från 1-10.

Analys

Skolan har en central uppgift i att motivera och stimulera eleverna att lära och göra sitt bästa. En viktig faktor är möjligheten att få inflytande och känna delaktighet. I skolenkäten för 2017 är resultaten avseende elevernas egen syn på sin delaktighet och inflytande förhållandevis låg och utgör tillsammans med frågeområdet under trygghet och studiero under avsnitt 3.1 och *stimulans* under avsnitt 4.4 de områden där eleverna uppgett att de är mindre nöjda med hur arbetet på skolorna bedrivs. Detta gäller såväl för eleverna i Trelleborg som på nationell nivå. I årskurs 5 är eleverna generellt sett mer positivt inställda och resultaten i kommunen ligger något högre än nationellt. I årskurs 9 anser en större del av eleverna att de inte har möjlighet till inflytande över undervisningens innehåll, arbetssätt eller skolmiljön.

Resultaten från Skolenkäten visar att arbetet med elevernas inflytande på undervisningen och arbetssätten är av vikt, då det kan ha betydelse för elevernas motivation till skolarbetet. Det verkar vara så att det finns en korrelation mellan ansvar och inflytande och huruvida skolarbetet upplevs som intressant för eleverna.

För att utveckla arbetet med ansvar och inflytande kommer grundskolan att:

- analysera enkätresultaten med stöd av elever

6.3 Gymnasieskola

Indikator	2016/2017	2017/2018	Nationellt 2017
Vi elever har inflytande över undervisningens innehåll åk2		5,4	5,1
På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter åk2		6	5,7
I min skola är vi elever med och påverkar vår skolmiljö åk2		5,8	6,4

Skolenkät årskurs 2

Skolinspektionens skolenkät för för årskurs 5, 9 och gymnasiet årskurs 2 genomfördes under höstterminen 2017. Ingen motsvarande enkät har dessförinnan gjorts på kommunnivå avseende gymnasiet, något som kommer att implementeras framgent.

Ett högt värde innebär att eleverna anser att det finns ett fungerande arbete på skolan utifrån en bedömning på en skala från 1-10.

Analys

Skolan har en central uppgift i att motivera och stimulera eleverna att lära och göra sitt bästa. En viktig faktor är möjligheten att få inflytande och känna delaktighet. Resultaten i skolenkäten för 2017/2018 visar att elevernas egen syn på sin delaktighet och inflytande är förhållandevis låg och utgör tillsammans med frågeområdet under trygghet och studiero under avsnitt 3.1 och *stimulans* under avsnitt 4.6 de områden där eleverna uppgett att de är mindre nöjda med hur arbetet på skolorna bedrivs. Detta gäller såväl för eleverna i Trelleborg som på nationell nivå och gäller såväl grund- som gymnasieskolan. Inom gymnasieskolan ligger resultaten något högre än för motsvarande frågor i årskurs 9. En möjlig faktor kan vara att eleverna inom gymnasieskolan generellt sett är mer studiemotiverade utifrån att de gjort ett aktivt val av utbildningsinriktning inom gymnasieskolan till skillnad från den obligatoriska grundskolan.

Resultaten från Skolenkäten visar att arbetet med elevernas inflytande på undervisningen och arbetssätten är av vikt, då det kan ha betydelse för elevernas motivation till skolarbetet. Det verkar vara så att det finns en korrelation mellan ansvar och inflytande och huruvida skolarbetet upplevs som intressant för eleverna.

För att utveckla arbetet med ansvar och inflytande kommer gymnasieskolan att:

- analysera enkätresultaten med stöd av elever.

6.4 Förskoleklass

I styrdokumentet för förskoleklassen fastställs att barn ska ha möjlighet till inflytande över sin utbildning. För förskoleklassens del gäller att all personal i verksamheten aktivt ska arbeta med elevers förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön.

Det finns ett förvaltningsövergripande förskoleklassnätverk som leds av två rektorer. Inom nätverket samverkar förskollärare från samtliga skolor och där lyfts gemensamma frågor och

utvecklingsområden. Under 2017/2018 har området ansvar och inflytande lyfts som ett gemensamt utvecklingsområde. Detta har synliggjorts genom att skolorna genomfört BRUK, ett självskattningsverktyg för att mäta kvaliteten.

För att utveckla elevernas ansvar och inflytande kommer förskoleklassen under 2018/2019 att:

- Fortsätta att utveckla arbetet med att inrätta klassråd i förskoleklassen
- Ge eleverna mer inflytande och delaktighet i planeringen av undervisningen, där eleverna ska bli mer delaktiga i processen och pedagogerna utgå mer ifrån elevernas intressen.

6.5 Fritidshem

Fritidshemmet utgör en del av grundskolans verksamhet och därmed bedrivs det också inom fritidshemmet ett aktivt arbete med elevers ansvar och inflytande. Utbildningen i fritidshemmet ska ta till vara elevernas lust att lära och ska utgå från de nationella målen och ta hänsyn till elevernas behov, erfarenheter och tänkande, samt anpassas till att elever har olika förutsättningar. Uppdraget handlar bland annat om att stödja elevernas sociala och allmänna utveckling, utvidga och fördjupa deras kunskaper och erfarenheter, samt erbjuda en meningsfull fritid.

Vad gäller elevers ansvar och inflytande inom fritidshemmen finns ett väl fungerande arbete. På flera fritidshem hålls fritidsråd eller stormöten, motsvarande skolans elevråd, med eleverna för att där skapa forum för delaktighet. Flera fritidshem genomför även enskilda elevintervjuer för att låta varje elev komma till tals i ett enskilt sammanhang. På så sätt fångas elevernas synpunkter och behov upp kontinuerligt och kan då utgöra underlag för utveckling av fritidshemsverksamheten.

För att utveckla elevernas ansvar och inflytande kommer fritidshemmen att:

- Ge eleverna mer inflytande och delaktighet i planeringen av undervisningen, där eleverna ska bli mer delaktiga i processen och pedagogerna utgå mer ifrån elevernas intressen.
- Göra elever och vårdnadshavare delaktiga vid utvärdering av undervisning och verksamhet, exempelvis genom elev- och vårdnadshavarenkät.

6.6 Grundsärskola

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever. Elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Skolans mål är att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö och successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan, samt har kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Inom grundsärskolan behöver detta arbete i högre grad ske utifrån varje elevs specifika förutsättningar, vilket lärarna inom grundsärskolan arbetar aktivt med.

6.7 Gymnasiesärskola

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Alla som arbetar i skolan ska gemensamt med eleverna ta ansvar för den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön.

Även om lärarna inom gymnasieskolan arbetar aktivt för att utforma undervisningen utifrån varje elevs behov, så har skolan identifierat att ansvar och inflytande är ett utvecklingsområde. Detta baseras bland annat på den analys som gjorts utifrån BRUK självskattningsunderlag som har genomförts under 2017/2018.

För att utveckla arbetet med ansvar och inflytande kommer gymnasiesärskolan att:

- utifrån analysen av BRUK-skattningen genomföra de åtgärder som framgår av densamma.

7 Övergång och samverkan mellan förskola/skola och hem

Inför övergångar ska de berörda skolformerna och verksamheterna utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i barnens/elevernas utveckling och lärande. Det ska inom samtliga verksamheter finnas samarbetsformer som syftar till att förbereda barnen och eleverna och deras vårdnadshavare inför övergångar.

Samarbetet ska ske för att stödja barns och elevers utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv och ska utgå från de mål och riktlinjer som gäller för respektive verksamhet. Det är exempelvis viktigt att tillvarata och bygga vidare på de kunskaper och färdigheter som barn och elever har med sig från tidigare verksamhet. Vid byte av verksamhet ska samverkan ske för att stödja barns och elevers övergångar. Särskild uppmärksamhet ska ägnas de barn och elever som är i behov av särskilt stöd då viktig information riskerar att försvinna vid övergångar inom och mellan olika skolformer. Vid övergångar ställs barn och elever ofta inför nya utmaningar och krav. Därför behöver skolverksamheterna organisera och förbereda övergångar så att den nya miljön kan möta alla barn och elever. Övergångar handlar om att den avlämnande verksamheten ger relevant information till den nya mottagande verksamheten.

7.1 Förskola

Indikator	2016/2017	2017/2018
På utvecklingssamtalet får jag tydlig information om mitt barns utveckling och lärande	8,6	8,4
Jag har goda relationer med förskolans personal	6,6	6,6
Jag får fortlöpande information om mitt barns tillvaro på förskolan (t.ex. trivsel, utveckling och lärande)	8	7,7
Jag får information om det hänt något i barngruppen/på förskolan	7,4	7,2

Förskolan har en viktig roll i att informera vårdnadshavare om barnets trivsel, utveckling och lärande. Detta sker exempelvis genom en god introduktion och uppföljningssamtal, genom Unikum, föräldramöten, utvecklingssamtal och det dagliga samtalet vid lämning och hämtning. Resultaten i föräldraenkäten visar på totalen marginellt försämrade resultat jämfört med 2016/2017 avseende hur vårdnadshavarna upplever att informationen och samarbetet med förskolan fungerar.

De övergripande resultaten visar vidare att övergång och samverkan mellan förskola och förskoleklass är ett fortsatt utvecklingsområde. För att utveckla arbetet med övergång och samverkan kommer det under läsåret att skapas ett nätverk vars syfte är att arbeta för en ökad likvärdighet och samsyn i arbetet med övergångar.

För att utveckla arbetet med övergång och samverkan kommer förvaltningen att:

- arbeta fram en plan för övergångar inom och mellan enheter.

Syftet är att bidra till en ökad likvärdighet och att barn och elever ska ges bästa möjliga kontinuitet i sina studier genom hela sin skolgång.

7.2 Förskoleklassen

Se ovan analys och utvecklingsområde för förskola.

7.3 Fritidshemmet

Samverkan mellan vårdnadshavare och fritidshem fungerar väl inom de kommunala verksamheterna. Flera skolenheter använder sig av Unikum som informationskanal till vårdnadshavare och några enheter har också aktiva föräldraråd där samtliga verksamhetsområden täcks. Att arbeta vidare med bildningsförvaltningens strategi om ett gemensamt professionellt språk är ett utvecklingsområde för att förbättra samarbetet mellan skola och hem.

På övergripande nivå är övergång och samverkan inom och mellan stadier/verksamheter ett fortsatt utvecklingsområde.

För att utveckla arbetet med övergång och samverkan kommer förvaltningen att:

- arbeta fram en plan för övergångar inom och mellan enheter.

Syftet är att bidra till en ökad likvärdighet och att barn och elever ska ges bästa möjliga kontinuitet i sina studier genom hela sin skolgång.

7.4 Grundskola

Enheternas rapporter visar att det finns utarbetade rutiner för samverkan mellan skola och hem och att arbetet fungerar väl.

De övergripande resultaten visar vidare att övergång och samverkan mellan och inom enheterna är ett fortsatt utvecklingsområde. För att utveckla arbetet med övergång och samverkan kommer det under läsåret att skapas ett nätverk vars syfte är att arbeta för en ökad likvärdighet och samsyn i arbetet med övergångar.

För att utveckla arbetet med övergång och samverkan kommer förvaltningen att:

- arbeta fram en plan för övergångar inom och mellan enheter.

Syftet är att bidra till en ökad likvärdighet och att barn och elever ska ges bästa möjliga kontinuitet i sina studier genom hela sin skolgång.

7.5 Grundsärskola

Samverkan mellan hem och skola fungerar generellt mycket väl i grundsärskolan. Personalen har en tät kontakt med vårdnadshavarna och följer upp elevernas skolsituation kontinuerligt.

När det gäller övergångar från förskola till grundsärskola eller från grundskola till grundsärskola så görs överlämning utifrån respektive elevs behov. Det finns upprättade handlingsplaner och rutiner som följer av den skolformsutredning som föregår en placering i grundsärskolan.

7.6 Gymnasieskola

Samverkan mellan hem och skola fungerar generellt mycket väl i gymnasiet. Under gymnasietiden blir flertalet elever myndiga men många elever samtycker till fortsatt kontakt med hemmet. Vårdnadshavarna bjuds in programvis till årskurs 1 och 2 vid två olika tillfällen och bjuds även in till utvecklingssamtal.

Övergångar mellan skolformerna grundskola och gymnasieskola behöver fortsätta utvecklas. För att minska osäkerheten erbjuds alla elever i årskurs 9 en skugga en gymnasieelev under en eller ett par dagar.

Överlämnande mellan grundskola och gymnasiet sker under slutet av vårterminen. Överlämningen utgår från skolverkets rekommendationer och syftar till att säkerställa att gymnasiet kan möta eleverna såväl socialt som kunskapsmässigt vid höstterminsstarten. Några elever kommer på besök tillsammans med grundskola och/eller vårdnadshavare innan skolstarten på gymnasiet.

För att utveckla arbetet med övergång och samverkan kommer förvaltningen under läsåret 2018/2019 att:

- arbeta fram en plan för övergångar inom och mellan enheter för att utveckla arbetet vidare samt skapa en ökad likvärdighet.

7.7 Gymnasiesärskola

Inför övergången till vuxenlivet är det oftast daglig verksamhet som är aktuellt för särskolans elever. Under alla fyra år i gymnasiet förbereds elever utefter förmåga för ett liv efter skolan. Förberedelserna är individuella och varierar mycket från elev till elev. Det finns en plan för studie- och yrkesvägledning inom gymnasiesärskolan. Biträdande rektor och SYV ansvarar för att planen följs. Vårdnadshavare är involverade i planeringen inför vuxenlivet. Elevhälsoteamet är behjälpliga för de som önskar.

Skolan har gott samarbete med dagligverksamhet i elevernas hemkommuner och i de fall där det är möjligt blir eleverna erbjudna praktik. Det är inte alltid praktiken är till gagn för eleverna och i de fallen avstår ofta eleven från praktik och förberedelserna för vuxenlivet får ske på annat sätt.

Inom gymnasiesärskolan samverkar skolan med vårdnadshavarna på flera sätt genom exempelvis föräldramöten eller enskilda samtal. Gymnasiesärskolan har som mål att minska den allmänt hållna informationen till förmån för enskilda samtal då behovet är stort.

8 Förskolan, skolan och omvärlden

En förutsättning för att barn, elever och studerande ska kunna göra väl underbyggda framtidsval, är att verksamheten i för-, grund- och gymnasieskolan samt vuxenutbildningen på olika sätt bidrar till att de utvecklar förståelse för sig själva och sin omvärld.

Det är viktigt att alla blir delaktiga i det breda vägledningsarbetet. Redan från tidig ålder kan vi bidra till att barn och elever uppfyller sina drömmar genom att ge dem rätt kunskap och förutsättningar att göra medvetna val och ge dem insikten att de kan påverka sin framtid i ett tidigt skede. I Trelleborg startar vårt gemensamma ansvar för bred vägledning redan i förskolan.

Det är viktigt att förskolan och skolan samverkar med omgivande samhälle ur såväl ett lokalt, nationellt och globalt perspektiv för att vidga barnens och elevernas syn på sitt framtida medborgarskap och arbetsliv. För att stödja arbetet har bildningsförvaltningen utarbetat "Riktlinjer för samverkan mellan skola och arbetsliv/omvärld - likvärdig studie- och yrkesvägledning", som ligger till grund för samtliga skolformers arbete inom området, och vänder sig till alla som jobbar inom bildningsförvaltningen i Trelleborg oavsett yrkeskategori.

Avsikten är att systematisera vägledningsarbetet, genom att beskriva en garanterad lägstanivå samt säkerställa likvärdig, normmedveten studie- och yrkesvägledning på de förskolor och skolor där Trelleborgs kommun är huvudman.

Under det gångna läsåret har samtliga skolformer inom bildningsförvaltningen varit delaktiga i projektet *Leda och driva* utvecklingsinsatser för att skapa bästa förutsättningar för den breda vägledningen redan från förskolan. Genom projektet har ett medvetet arbete utifrån ett inkluderande perspektiv med språkutveckling, bred vägledning och digitalisering i samverkan med vårt omgivande samhälle genomförts. Detta för att bidra till en ökad likvärdighet och redan från tidig ålder skapa förutsättningar för att barnen ska skapa medvetna val och insikten att de kan påverka sin framtid.

Resultaten av ovan arbete är att samtliga verksamheter upplever att arbetet med den breda vägledningen är väl förankrat men att det är ett fortsatt utvecklingsområde då arbetet behöver förankras bättre för att bli en naturlig del av arbetet ute.

Under läsåret 2018/2019 fortsätter implementeringsarbetet såväl förvaltningsövergripande som lokalt för att utveckla det vidare.

Studie- och yrkesvägledningen

Studie- och yrkesvägledningen syftar till att utrusta barn, elever och studerande med de begrepp, erfarenheter och färdigheter som behövs för att de ska kunna fatta beslut om sitt studie- och yrkesval. Det är en utvecklingsprocess som pågår hela livet. Studie- och yrkesvägledning syftar till att göra individen medveten om sig själv, sin omvärld och sina valalternativ. Att inneha valkompetens är en förutsättning för att kunna fatta beslut om sitt studie- och yrkesval.

Under läsåret 2017/2018 har arbetet med att utveckla den breda vägledningen varit ett fokusområde inom alla verksamheter. Ett vidare utvecklingsområde är att skapa ytor för samarbete mellan skolformerna för att på så sätt skapa samsyn och en ökad likvärdighet såväl inom som mellan dessa.